

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 16 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Nekaj načelnih stališč politike Jugoslovenske nacionalne stranke

Vera se ne sme zlorabljati — Le v jugoslovenstvu se lahko ustvari prava demokracija

Na pokrajinski konferenci JNS, ki je bila nedavno v Mostarju, je govoril tudi senator Banjanin. Iz njegovega govora posnemamo naslednje odstavke:

Naša stranka zahteva, da vsako izmed ver, ki jih izpovedujejo jugoslovenski, državljani, spoštuje ves narod. Stranka je vesela, če se vsak njen član, čigar srce in duša to zahteva, drži svoje vere. Toda mi nečemo in ne maramo dopustiti, da bi se vera, cerkev ali molilnica zlorabljale za druge namene. Mislim, da noben zakon v tej državi ne more dopustiti, da bi zlorabljali vere ljudi, ki streme za čisto drugimi smotri. Zato je v državni ustanovi in v zakonih prepovedano, da bi se ustanovljale politične stranke na verskih osnovah.

Če se mi delimo v troje, potem enakosti in enakopravnosti nikoli ne bo. Nekdo mora voditi državo, a če je treba državo voditi, jo mora tisti, ki je najmočnejši, ali pa tisti, ki zna z največjo umetnostjo dobiti oblast v roke. Tako je povsod na svetu. Zgled je tudi nemški narod, kjer vse do danes Prusija vodi Nemčijo. Mi v Jugoslaviji nečemo takih odnošajev, kakršni so med Prusijo in slabimi državicami. Mi hočemo, da bodi ves jugoslovenski narod nosilec jugoslovenske politike in vseh pravic v vsej državi.

Samo v jugoslovenstvu se more ustvariti tudi demokracija, kajti ni demokracije in ne more je biti, če se obdamo z majhnimi okviri in v teh okvirih čuvamo stare pravice in vse tisto, kar nas je v preteklosti razdvajalo. Samo v jugosloven-

stvu se more ustvariti prava demokracija, ki bo v široki narodni samoupravi dala narodu možnost, da dela v korist vsega svojega kraja. Jugoslovenska nacionalna stranka je delala in dela v tej smeri. Ni še storila vsega in ne trdimo, da je popolno vse, kar je do danes storila, toda gotovo je, da je dober začetek.

Pri nas imamo še ljudi, ki pravijo, da smo mi ovira, da ne more priti do nekih novih sporazumov, ki bi zadovoljili tudi one, ki stoje danes zunaj političnega in parlamentarnega življenja. Toda glede česa naj napravimo sporazume, saj dajejo državni zakoni tako nam kakor njim iste zakonske pravice! Priznavajo naj državno in narodno edinstvo, vse drugo pa lahko svobodno delajo po svojih načelih. Organizirajo naj svoje sile, gredo na volitve in če bodo močnejši, bodo zmagali in vladali v državi brez nas. Noben zakon ne dela nobenemu državljanu te države zaprek, da ne bi mogel v tej smeri delati in izvesti na ta način svojih načel.

Naša država ni bila ustanovljena ne s punktacijami in ne z resolucijami in zato je tudi punktacije in resolucije ne bodo uničile. Kritika je dovoljena in celo potrebna, toda nihče nima pravice reči, kadar mu ni všeč uradovanje sreskega načelnika, orožnika ali financarja: za nič je ta država, ne maramo je! Če komu kaj ni prav, naj dolži za to sreskega načelnika, orožnika, financarja ali člana vlade, toda zmeraj mora znati reči: Ta država je moja kakor tvoja in ne maram, da bi jo kdo napadal!

Prisrčne besede katoliškega škofa o sokolstvu

Te dni so bile v Petrovaradinu pri Novem Sadu velike narodne svečanosti, posvečene v prvi vrsti spominu mučenikov, ki so pred 20 leti, v začetku svetovne vojne padli kot žrtev madžarske nestrpnosti. Obenem sta bila tudi otvoritev Sokolskega doma in razvitje prapora, ki ga je petrovaradinskemu Sokolu poklonil Nj. Vel. kralj. Po men pa je dobila svečanost zaradi tega, ker je novi Sokolski dom in novi prapor osebno blagoslovil djakovski katoliški škof dr. Anton Akšamovič. Ko je škof opravil verske obrede blagoslovitve, je nagovoril zbrano občinstvo.

Iz škofovega govora povzememo:

«Sokoli in Sokolice! Ko stopate danes v svoj dom, naj bo vaša sveta in trajna obljuba, da boste varovali duh državnega in narodnega edinstva pod visoko zaščito Nj. Vel. kralja Aleksan-

dra in pod vodstvom Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Naši prosvetarji, ki so pozvani, da negujejo narodno prosveto, naj zanašajo tega duha v široke vrste našega dragega nam naroda.

V zgodovini našega naroda je mnogo junakov in velikanov, ki so ustvarjali, kar imamo danes. Vsi ti veliki sinovi našega rodu so nas s svojimi deli zadolžili, da jih visoko spoštujemo ter jim sledimo. Pred vsemi se mi danes kot nebeški pojav prikazuje duh velikega osvoboditelja Petra, kralja in junaka, v spremstvu velikega širitelja jugoslovenske misli djakovskega škofa dr. Štrosmajerja. Njuna zgodovinska lika naj nam bosta svetla vzora, njuno delo naša šola, njuna odločnost naša moč in naša krepost.

Vsi vemo, kako je za naše narodno življenje važna viteška sokolska organizacija. Naš narod

je bil pred svojim zedinjenjem, pred osnovanjem sedanje naše države razdeljen in razkosan med štiri države. Nj. Vel. kralj je ustvaril ustavno monarhijo ter hoče z novim sodobnim zakonodajstvom omogočiti boljše bodočnost in napredek vsem državljanom, vsemu svojemu zedinjenemu narodu. Misel narodnega edinstva, ki preveja vse zakone naše države, se mora ukoreniniti v duši prebivalstva v vseh pokrajinah prostrane Jugoslavije. Sokol kraljevine Jugoslavije mora v tej smeri izvesti veliko delo.

Mi, zastopniki katoliške cerkve, se radujemo, ko vidimo, da se mladina navdušuje za verske svetinje svojega rodu in svoje drage domovine. Zato toplo priporočamo vsem vzgojiteljem, da drago nam mladino vzgajajo v vrlinah, ki delajo narod velik in slaven.»

Govor škofa dr. Akšamoviča so sprejeli vsi prisotni z dolgotrajnim odobravanjem.

Škof je prisostvoval nato tudi skupnemu kosilu, ki je bilo po otvoritvi Sokolskega doma. Med obedom je izpregovoril tudi minister za telesno vzgojo dr. Andjelinović, ki je izvajal med drugim:

«Zagotoviti moramo vsakemu našemu Sokolu, kakršnekoli vere je, da se bo njegova vera spoštovala in da mu bo zagotovljeno izvrševanje vseh njegovih verskih obredov. Kakor stojijo vojniki v vojni drug poleg drugega in ne vprašujejo za versko prepričanje, tako tudi mi korakamo Jugosloven poleg Jugoslovena v nacionalistični jugoslovenski borbi.»

Ob koncu svojega govora je dr. Andjelinović pozval Sokole, naj zapišejo govor škofa dr. Akšamoviča v zlato knjigo svojih spominov, kar naj bo začetek novega razvoja jugoslovenskega Sokolstva. Naj se s tem pozabi vse, kar je oviralo razvoj Sokola. Kdor je Jugosloven, je Sokol.

Gobe so velik vir dohodkov

Letos smo imeli izredno obilno pomlado rast gob, ne toliko v naših krajih kakor v savski in drinski banovini, kjer so se začeli zadnji dve leti bolj baviti z nabiranjem in izvoznih gob. K temu je ondoto prebivalstvo napotila Begova knjižica, ki jo je založil zavod za pospeševanje zunanje trgovine ter jo v več tisočih razdelil šolam, občinam in drugim.

Zaradi obilice pomladnih gob so bili vsi trgi s suhimi gobami obilno založeni, zaradi česar so tudi cene padle, da se plačujejo samo po 20 do 30 Din za kilogram. Klub temu, da so še prejšnje množine pomladnih gob v zalogah pri večjih nakupovalcih, se bodo gobe jesenske rasti lahko vnovčile, toda samo take, ki bodo pravilno rezane in lepo sušene.

V nekaterih krajih naše banovine so gobe glavni vir dohodkov za siromašne sloje. Ti dohodki pa bodo ostali, odnosno se še večali le tedaj, ako bodo nabiralci gob strogo pazili na čistočo gob, pravilno rezali in sušili.

Zaenkrat pridejo še vedno v poštev za izvoz le posušeni užiti gobani (jurčki, globanje, vrganji) in tem sorodne štiri vrste, ki pa jih naše prebivalstvo sploh ne razločuje. Cene za suhe gobe se močno in naglo menjavajo po letinah pri nas in v drugih državah, še različnejše pa so cene glede na kakovost. Čim lepše je blago, tem višjo ceno doseže. Povpraševanje tujine je le po pravilno rezanih in skrbno posušeni gobah. Pravilno sušene gobe so bele ali vsaj svetlo sveže barve. Rezano pa morajo biti na tanke in široke liste. Za enakomerno tanko rezanje gob si je omislil znani ljubljanski izvoznik suhih gob zaščitene stroje. Za naše narodno gospodarstvo je velike važnosti, ako bodo naše pokrajine sposobne dobavljati res pravilno rezano in lepo sušeno blago. Le s takšno kakovostjo prekosimo druge tuje dobave.

Nabiranje in sušenje gob je za naše male ljudi na podeželju izredno velike važnosti, zato bi morali vsi podeželski izobraženci poučevati naše ljudi o pravilnem pripravljanju gob. Ker imamo za tozadevni pouk le redke veščarke, ki bilo treba, da se vzgoji za ta posel podeželsko učiteljstvo v posebnih tečajih.

Pri nabiranju ne ruvajete gob brezobzirno, temveč primite vsako gobo narahlo spodaj in jo zavrte tako, da ostane plodišče pod zemljo nepokvarjeno. Tako bodo potem na tistem mestu rasle gobe tudi prihodnje leto. Prezrele gobe so navadno že črvice, mehke in puhle. Taka goba je brez vrednosti in le kvari ceno. Zato take gobe pustimo, da popolnoma dozori, razpadejo in oplodijo zemljo za novo rast.

Utrgano gobo je treba temeljito očistiti. V tem pogledu se pri nas mnogo greši, najbolj v Subi Krajini in na Kočevskem. Ako ni goba dosti očiščena, pride med sušenjem in prelaganjem posušena prst na lepe in bele suhe lističe, da pokvari in zamaže vso belo in svetlo barvo. Vsak pravi trgovec odkloni suhe gobe, iz katerih se kar pokadi zemski prah. Torej snažnost!

Sušite gobe na zraku in solncu! Med sušenjem pogosto obračaj lističe. Pred nočjo prenesite napol suhe gobe v sobo, ker vlaga in počasno sušenje uničuje svežo belo barvo, da gobe porumenijo in sčasoma celo počrni. Zadosti po-

sušene so gobe tedaj, ko šumijo, kada jih pretresemo.

Suhe gobe je treba hraniti v popolnoma suhem in zaprtem prostoru. Prenašajo, odnosno prevažajo naj se v pletenih košarah ali lesenih zabojih, ne pa v vrečah, kjer se drobijo.

Temne gobe je treba ločiti od belih, stare od novih. Posušene gobe naj se čimprej oddajajo, ker doma hranjene lahko že v enem mesecu izgube na barvi in prijetnem vonju, s tem pa tudi na ceni.

A. B.

Zahteve kmetijskih strokovnjakov

Kongres kmetijskih strokovnjakov, ki je zasedal te dni v Ljubljani, je ugotovil, da je z ozirom na težko stanje kmetijstva in gospodarsko stisko potrebno, da se pokloni največ skrbi pospeševanju kmetijstva. To se danes ne dogaja v dovoljni meri. Kmetovalec je v naši državi najštevilnejši in najjačji davčni obveznik, pa se kljub temu dotirajo za pospeševanje kmetijstva neznatna sredstva. Tako znaša budžet ministrstva za kmetijstvo pod 2% celotnega budžeta in še ta mali del se ne izkorišča v celem znesku. Zato je nujna potreba, da se sredstva povečajo na višino, ki stvarno odgovarja časovnim potrebam kmetijstva.

Kongres smatra, da je neobhodno potrebno ustanoviti za najštevilnejši stan našega naroda kmetijske zbornice v svrhu pravilnega zastopanja kmetijstva v sklopu splošnega narodnega gospodarstva. Take zbornice imajo danes vsi stanovi in profesije mnogo manjšega pomena za narodno gospodarstvo, kakor so kmetovalci, pa je zato v splošnem interesu, da se čimprej donese zakon o kmetijskih zbornicah.

Delo aronomov na pospeševanju kmetijstva je posebno otežkočeno radi pomanjkanja zadostne predhodne splošne izobrazbe za uspešno delovanje agronomov za tehnično kmetijsko izobrazbo kmetovalcev. Zato agronomi zahtevajo, da se zakon o narodnih šolah popolnoma oživotvori tudi v pogledu obveznega osemletnega pouka. Razen

tega je treba intenzivirati prosvetno delo pri kmetovalcih tudi izven šole, t. j. s pomočjo tečajev, predavanj td. V to svrhu žele agronomi najožjega sodelovanja z vsemi strokami, ki delajo na dvigu splošnega prosvetnega nivoja kmetovalcev, zlasti učiteljstvom, duhovščino, zdravniki kakor tudi z vsemi tehničnimi strokami, čijih delo je usmerjeno na dvig splošne izobrazbe kmetovalcev.

Da bi moglo to sodelovanje, zlasti z učiteljstvom in duhovščino, čijih delo je v neposrednem stiku z ljudstvom, dati povolje rezultate, je potrebno izvršiti izpolnitev obstoječega načrta in programa za pouk kmetijstva v učiteljskih in bogoslovskih šolah s tem, da se poveča število učnih ur in da se iste pomaknejo v višje razrede, kakor tudi, da se agronomi postavijo za predavatelje.

Kongres agronomov smatra kmetijsko šolstvo za temelj prosvetnega in ekonomskega napredka našega naroda, a konstatirajoč njihovo razmeroma nezadostno število v naši državi, zahteva, da se poveča število nižjih kmetijskih in gospodinj-skih šol. V to svrhu je potrebno, da se čimprej donese okvirni zakon o kmetijskem šolstvu, ki naj obsega tudi celotni gospodinj-ski pouk.

Kongres smatra kmetijsko zadrugarstvo za najboljšo šolo za kmetovalce in za najuspešnejše sredstvo za delo agronomov pri ekonomskem, socialnem in kulturnem dviganju naše vasi. Zato zahteva, da se pokloni od strani merodajnih faktorjev zadrugarstvu večja pažnja, da bi se ono moglo v naši državi razviti neovirano do največje mere. Prav tako kongres zahteva, da država pomaga onim zadrugnim zvezam, ki so zaradi gospodarskih prili prišle v težak položaj, s tem, da jim dotira za te svrhe potrebna sredstva.

Kongres smatra poizkusno in raziskovalno delo v kmetijstvu za temelj vsemu drugemu delu za pospeševanje kmetijstva. Ugotavlja pa, da niti poizkusne postaje niti drugi poizkusni zavodi niso zadostno podpirani od države, niti z materialnimi sredstvi, ki so potrebna za uspešno delo, in da nimajo vedno dovolj strokovnih moči za to delo. Zato zahteva, da se v bodoče poboljšajo materialni pogoji vseh teh ustanov in da se jim dajo za uspešno delo potrebne mlajše strokovne moči. Te strokovne moči je treba smoteno pripravljati, zlasti mlajše, da izpopolnijo svojo stro-

Ivan Albrecht:

GOLŠKI SVETNIK

Ko sem se predramil je bilo solnce že zelo nizko. Naglo odidem na vas in poiščem Tratarjeve. Gospodar se še ni bil vrnil, družina pa je hotela vedeti od mene vse mogoče. Z dvoumnimi in brezpomembnimi odgovori se jim izvijem in stopim počasi proti župnišču.

«Gospod spe», mi pove Lojza. «Po vas so vprašali, pa jim nisem vedela ničesar pravega povedati, kam ste šli.»

«Malo miru bo gospodu le v korist», zagotovim ženico in odidem na vrt.

Topel, prijeten večer se je bližal. Ljubko me je ščegetal vonj cvetja, z listjem je šušljal veter in tu in tam se je oglasil ptič. Sence so se bolj in bolj daljšale po belih stezah in na pokopališču so strmele tuje kot resni stražniki v prvi somrak.

«Kaj mislite, ali naj gospoda pokličem k večerji?» je prišla k meni Lojza.

«Nikar! Počitek mu zaleže za najboljšo jed.» Čeprav sem videl, da ji moj odgovor ni všeč, se je starka le vdala; ko pa sem hotel spet na vas, se je zbala:

«Ali je res tako hudo?»

«Zakaj?»

«Oh, nikar ne skrivajte! Tratarjeva mati so bili tukaj in so mi vse povedali», so jo premagale solze.

«Ljudje napravijo bruno iz iveri», pravim kar le mogoče brezbrizno. «Sicer pa tako pridem kmalu nazaj.»

8 Ko sem se med potjo ozrl proti župnišču, sem med vrati še videl njen zgubani obraz, z druge strani pa mi je prihajala nasproti Tratarica.

«Je že zdravnik pri vas?»

«Pravkar sta se pripeljala. Ali se z gospodom že dolgo poznata?» je bila žena radovedna.

«V latinske šole sva hodila skupaj.»

«Aha,» je raslo spoštovanje v njej, «potlej že razumem.»

In je tiho šla kraj mene.

Zdravnik, še mlad mož, je hotel kar k Boštjanu. Ko pa sem mu jel zunaj pripovedovati, kar sem bil opazil te dni, se je zamislil.

«Govoriti sem že slišal o njem, kaj pa je vir gorja, nisem niti slutil.»

Domenila sva se, da prenoči v Golcih in se poizkusi približati Hojniku šele zjutraj po maši. Nato sem ga spremil v edino vaško gostilno, kjer so se na moč zavzeli nepričakovanega gosta. Vse je hotelo vedeti, kdo je bolan, kajti v Golcih kličejo ljudje zdravnika samo na smrtni postelji, a sicer se zdravijo z rožami in s potrpljenjem. Doktor je na vsa vprašanja odgovarjal samo, da je prišel obiskat mene, ker sva stara znanca.

«Zjutraj tedaj pridite k maši,» sem ga prosil, «tam boste najlaže nemoteno opazovali.»

Ko mi je doktor Mervič obljubil, sem se docela pomirjen vrnil v župnišče. Lojza je ždela v kuhinji in tiho molila, ko sem prišel, Boštjan pa je še vedno spal. Previdno sem odšel v svojo sobo in sem hotel čitati Avguštinove «Confesiones», ko prijazno pride k meni Boštjan. Vprašal me je po neštevilnih brezpomembnih malenkostih.

«Morda ti je dolg čas v samotni,» je dejal, «toda z razvedrili je takole v hribih res križ.»

Mirno sva potlej kramljala in je govoril ves čas tako trezno, da mi je bilo že žal, ker sem naročil zdravnika. «Naposled,» mi je šlo po glavi, «se bosta doktor in Hojnik krohotala, bolnik ostane pa jaz, ko sem videl strahove, kjer jih ni.»

Poklical je še celó Lojzo, večerjal in se s šegavimi pripombami norčeval sam iz sebe, ker je tako dolgo spal.

Po takem večeru sem legel počivat popolnoma prepričan, da se bosta zjutraj Hojnik in zdravnik res smejala na moj račun.

VIII.

Ko sem zjutraj stopil iz župnišča, je prihajal zdravnik Mervič semkaj po vasi. Malo v zadregi sem mu šel nasproti in se nisem mogel ubraniti smeha.

«Kako pa tako veseli danes?» se je zavzel doktor Mervič.

«Mačka imam,» sem obstal pred njim.

«Ali je mar zapadel vaš prijatelj sinoči v pivsko vznesenost?»

«Narobe,» sem hitel s pojasnilom. «Govoril je tako pametno.»

«In se vam zdi,» me je prekinil, «kakor bi se bili preuranili, ko ste me poklicali.»

«Tako približno, res.»

«Ste se menda že navzeli gorjanskega mišljenja, me je potrepljal po rami. «Sicer bova pa videla!»

Dasi je bil delavnik, so ljudje v trumah prihajali v cerkev, a mene je na tihem skrbelo, kako

kovno izobrazbo tako na domačih, kakor tudi na tujih zavodih.

Kongres agronomov smatra, da je socialno agronomsko delovanje sreskih agronomov največjega pomena za ves napredek naše države. Radi tega smatra kongres, da je neobhodno potrebno, da se to strokovno delovanje sreskih agronomov vsled značaja njihovega dela oddeli od upravnih oblasti, podobno, kakor je to pri drugih tehničnih strokah, da bi se to socialno agronomsko delovanje moglo neovirano razviti do največje mere.

Kongres poudarja, da je potrebno, da se agronomom v bodoče priznane z raznimi posli in poti, ki podvezemajo z oblastno silo preko njih med narodom nestrokovne, nekmetijske in za tako delo nepoklicane ustanove.

Politični pregled

V nedeljo je bila v Beogradu svečano otvorjena

velika meddržavnozborna konferenca za trgovino.

Zastopanih je bila na posvetovanjih 20 evropskih državnih zborov. Otvoritveni nagovor je imel naš kmetijski minister dr. Kojić, ki je naglašal, da so vprašanja, s katerimi naj se konferenca bavi, najtežavnejša vprašanja sodobnosti. Ta vprašanja so gospodarska obnova Evrope, ustajenost denarne vrednosti in gospodarski napredek. Zasedali so štirje glavni odbori te konference, in sicer za kmetijstvo, za denarstvo, za gospodarsko obnovo Evrope in za avtorske pravice. Odbori so v torek končali svoje delo in sklenili zadevne resolucije.

V Ženevi je na sejah skupščine Društva narodov zlasti zanimalo vprašanje pristopa Rusije. Skupščina je izročila to vprašanje v obravnavo politični komisiji, ki se je na svoji seji

izrekla za sprejem Rusije v Društvo narodov z 38 proti trem glasovom,

a sedem odposlancev se je glasovanja vzdržalo. S sprejemom v članstvo bo Rusiji priznано tudi stalno mesto v svetu Društva narodov.

V Ženevi so imeli te dni

posvetovanje zastopniki držav balkanske zveze

in so ugotovili soglasje v vseh mednarodnih vprašanjih, ki jih obravnava Društvo narodov. Glede vstopa Rusije v Društvo narodov je stalni svet balkanskega sporazuma sklenil, da bodo vse štiri države glasove zanj. Dalje je stalni svet naglasil, da bi bili za ohranitev miru velikega pomena sporazumi med sosednimi evropskimi državami, ki mejijo na skupna morja. Glede vprašanj, ki se tičejo Balkana, je stalni svet sklenil, da bo še nadalje deloval za omogočenje sodelovanja vseh balkanskih držav.

Iz Beograda poročajo, da bo 23. t. m. stopil v veljavo

novi zakon o mestnih občinah.

Ko bo ta zakon uveljavljen, bodo smeli biti predsedniki in mestni svetniki samo oni, pri katerih bodo izpolnjeni vsi pogoji, ki jih v ta namen določa novi zakon.

DOPISI

KOSTANJEVICA NA KRKI. Strelska tekma, določena za 16. t. m., se preloži na prihodnjo nedeljo 23. t. m. Strelci tekmovalci, pa ki bodo o tem prepozno obveščeni, bodo 16. t. m. vseeno lahko streljali za tekmo, ker bo ta dan za vsak primer stelišče ves dan odprto in se bo vršila večba domačega članstva.

LESKOVEC PRI HALOZAH. Tu je umrla gopca Ana Stoklasova, rojena Miheličeva, soproga nadučitelja v pokoju, v 75. letu starosti. Zaluzoči rodbini iskreno sožalje! — Zaradi neprestanega deževja se je začelo pri nas podbiranje grozdja. Kakovost mošta je letos precej dobra, količina pa bo majhna, tako da gleda ubogi Haložan z obupom v bodočnost. — Tvoronica strojil iz Majšperka, ki je postavila tu tehtnico, spet pridno kupuje kostanjev les, kar vsaj nekoliko blaži denarno stisko. — Za javen shod, ki bo 30. t. m. zjutraj ob 8. pri Vregu, vlada veliko zanimanje. Poročat pride narodni poslanec g. Lovro Petovar.

UZENICA. Sokol Uzenica-Muta je 8. t. m. uprizoril «Miklovo Zalo» na prostem pod lipo. Gledalci, ki so prihiteli na igro tudi iz oddaljenih krajev v velikem številu, so bili zadivljeni nad pogumnim nastopom igralcev in so jih nagradili z obilnim ploskanjem. Zelo so ugajali Serajni-

kov sin Mirko, Miklova Zala in Tresoglavova hči Almira. Pastir Miha pa je s svojimi napitnicami in šalami zabaval vse gledalce tako, da so se mu nasmejali do solz. Igro so še posebno povzdignile Zaline družice v krasnih narodnih nošah in Turki, ki so s svojimi lepimi oblekami zbudili občudovanje. Vse priznanje zasluži režiser g. Karel Volmaier, ki se ni strašil truda. Marsikateri izmed gledalcev je rekel, da bi igro še ponovili. Dragi igralci le po tej poti naprejt

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 3 do 3.75 Din, poldebili 2 do 2.50 Din, voli za rejo 3 do 3.25 Din, bikli za klanje in klavne krave debele 2.50 do 3 Din, plemenske krave 2 do 2.50 Din, klobasarice 1.50 do 2 Din, molznice in breje 2.50 do 3 Din, mlada živina 3 do 4 Din, teleta 4 do 4.50 Din.

SVINJE. Na ptujskem svinjskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: debelim svinjam 6 do 7 Din, pršutarji 5 do 6 Din, prasce stare 6 do 12 tednov, so prodajali po kakovosti od 60 do 150 Din za rilec.

HMELJ. Kupčija v Savinjski dolini je zelo slaba. Najboljše blago se prodaja po 30 do 40 Din, slabše po 20 do 30 Din za kilogram, a najslabše tudi pod temi cenami. — V Vojvodini so cene podobne. Najboljše blago doseže 40 Din za kilogram. Za slabo blago pa ni zanimanja. Kupujejo češkoslovaški in ameriški trgovci.

ZITO. Na ljubljanski žitni borzi so ponujali (slovenska postaja, plačljivo v 30 dneh): baško pšeno po 162.50 do 167.50 Din, turščico, staro, po 150 do 152.50 Din, novo, umetno sušeno, po 122.50 do 125 Din, moko, baško, «0», po 260 do 265 Din, banatsko, «0», po 265 do 270 dinarjev. — Na novosadski blagovni borzi so ponujali: pšeno raznih vrst po 106 do 122 Din po kakovosti, baško rž po 100 do 102.50 Din, navadni ječmen po 104 do 106 Din, pivovarski po 120 do 122.50 Din, turščico po 85 do 96 Din po kakovosti, moko, baško in banatsko, «0»,

naj se izmotam iz zagate, če sem res nevede zlezel vanjo.

«Zdi se mi, da sem si skuhal vrelo kašo», sem potožil doktorju in mu pripovedoval o sinočnjem večeru. Opozoril sem ga, da najbrže toliko ljudi hiti danes v cerkev zato, ker se je skoraj gotovo razvedelo, da je župnik Boštjan bolan in da sem jaz poslal po zdravnika zanj.

«Res bo skoraj malo nerodno. Takole na vasi se novica razširi kakor požar», je menil Mervič.

Oba sva začela ugibati, kako naj se opravičim Boštjanu, ako se izkaže, da je zdrav. Nikakor namreč nisem maral, da bi Hojnik slutil, kako je po moji nerodnosti njegova skrivnost izdana še tretjemu. Medtem ko se jaz nisem mogel spomniti ničesar pametnega, je zdravnik kmalu razpredel načrt za previden umik.

«Vi in jaz sva znanca z univerze, z Dunaja, recimo — ali iz Prage», se je nasmejal. «Slučajno ste zvedeli, da službujem tu v bližini, pa ste me poklicali pod izmišljeno pretvezo, da je vaš prijatelj bolan. Sicer bi samo na izlet morda ne utegnil priti. Malenkostna, tako rekoč družabna laž ne bo nikomur škodovala, ločimo se pa potem prav prijateljsko in dobre volje.»

Z veseljem sem se oprijel zdravnikove misli, ko je zavabil zvon. Stopila sva proti cerkvi, ko me na pragu potegne cerkvenik za rokav:

«Gospod župnik bi radi nekaj govorili z vami.»

«Kje?» sem se zdrznil, a doktor Mervič je bil medtem že z valom vernikov stopil v svetišče.

«V zakristiji čakajo.»

Stopil sem s cerkvenikom v zakristijo, kjer je Boštjan že imel albo na sebi. S pogledom mi je

namignil, naj stopim k njemu, potem pa šepetaje na uho:

«Danes jo boš videl tudi ti in meni je vse odpuščeno pred Bogom! Amica mea sicut stella matutina et luna sub pedibus ejus.»

Pri tem je ves trepetal. Oči so bile udrte in žile na sencih modrikasto zabrekle.

«Hotel sem te samo opozoriti. Po maši se potlej pomenica», je pripomnil in ukazal cerkveniku, naj ga oblači dalje. Hitel sem venkaj in se skoraj plazil ob zidu do glavnih vrat, da bi hitreje našel Merviča. V cerkvi je vladala gneča, vendar sem se preril do kropilnika, kjer se je na vse strani ogledoval po meni zdravnik. Skupaj sva odšla na kor.

«Kam ste mi bili izginili?»

«Župnik me je klical v zakristijo.»

Doktor Mervič je s pogledom prosil pojasnila, a jaz:

«Ne vem, kaj bi dejal. Danes odidem. Sicer se mi zdi, da bova s prijateljem kmalu precej enaka.»

Ker so na levi in desni prisluškovali, mi je bilo težko govoriti. To je menda čutil tudi zdravnik in je samo mirno prikimal. Tedaj je strežnik pozvonil. Orgle so se oglasile in Boštjan je počasi stopil pred oltar.

Kakor jastreb je doktor Mervič z očmi meril slednji Hojnikov gibljaj, vendar mu z obraza nisem mogel čisto nič razbrati njegovih misli.

Skozi široka, pisana barvana okna je v širokih pramenih lila v cerkev solnčna luč, se razlivala po sklonjenih glavah prisotnih vernikov in kakor čaroben slap plamtela po sliki svete Neže v stranskem oltarju. V tem pestrem svitu

so bili razpuščeni lasje prestrašene device kakor zlat božji ščit, poslan mladi lepoti v obrambo.

Pred povzdigovanjem so utihnili petje in orgle. V svečani tišini je z drhtečimi rokami dvignil Boštjan hostijo in vsa srenja se je v po-božni zatopljenosti trkala na prsi. Tedaj se ena izmed cerkvenih pevk na koru sklone tako nerodno, da sune s komolcem debel svehjenj not, ki se z ropotom zgrmadi s pulta na pedale. V cvilečem disakordu zaječe orgle. Mladenka začne naglo pobirati note, a v razburjenosti še sama pritiska na pedale, da orgle kakor splašeno bitje buče in ječe.

Svečenik se je bil hotel pravkar skloniti nad kelih, pa se nenadno zdrzne. Plaho se ozre na kor, potem pa kakor vkovan zastrmi v solnčni soj, razlit po oltarni sliki, široko razprostre roke in obstane, naslednji trenutek pa v blaženem zavzetju krikuje:

«Laudate Dominum omnes gentes.»

Samo to, potem je nemo omahnil na oltar.

Po cerkvi je zavalovilo in z zdravnikom sva planila dol, ali gneča je bila tolikšna, da sem se moral skoraj pretepati z ljudmi, ako sem hotel priti do oltarja.

«Prostor!» je naposled besno zakričal Mervič in je že bil naslednji trenutek z enim samim skokom pri župniku. Mukoma sem se preril za njim.

«Oh, da so gospod res tako nesrečni», sem čul vzdihniti Tratarja za seboj. Kakor klop se me je držal za suknjič.

«Zdaj ne več», je s hladnim mirom ugotovil zdravnik.

po 187.50 do 207.50 Din, «2» po 167.50 do 187 dinarjev.

Sejmi

24. septembra: Št. Jurij ob južni železnici, Višnja gora, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Remšnik (prevaljski srez), Slovenska Bistrica, Canakova;
25. septembra: Črnomelj;
27. septembra: Krka, Sodražica;
28. septembra: Velike Slivnice pri Velikih Laščah, Trnovo (krški srez);
29. septembra: Vransko, Mengeš, Grosuplje, Veržej, Nova vas na Blokah, Rovte, Mirna peč, Marenberg, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Lesce, Pilštanj Sv. Rok pri Čakovcu;
30. septembra: Kotoriba, Strigova.

Vrednost denarja

Na borzi smo dobili v devizah (prišteje se premija v višini 28.50 odstotka):

- 1 holandski goldinar za 23.02 do 23.13 Din;
- 1 nemško marko za 13.51 do 13.62 Din;
- 1 dolar za 33.26 do 33.54 Din;
- 100 francoskih frankov za 223.92 do 225.04 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 141 do 142 Din;
- 100 italijanskih lir za 291 do 293 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 347 do 353.50 dinarjev, investicijsko posojilo pa po 71 do 72 dinarjev. Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.57 do 8.67 Din.

Kratke vesti

— **Uradni tečaj.** Finančni minister je do nadaljnjega odredil naslednje uradne tečaje (ki jim je treba pribiti še premijo v višini 28.5 %): 1 napoleon 218.60 Din, 1 zlata turška lira 249, 1 angleški funt 167.60, 1 ameriški dolar 33.50, 1 kanadski dolar 33.20, 1 nemška marka 13.35, 1 poljski zlot 6.40, 1 avstrijski šiling 6.40, 1 peng 8, 1 belga 8, 1 brazilski milrajs 5.25, 1 egiptski funt 172, 1 urugvajski pezos 15, 1 argentinski pezos 9.10, 1 turška papirnata lira 27.70, 100 zlatih francoskih ali švicarskih frankov 1110.50, 100 albanskih frankov 1090, 100 francoskih frankov 224, 100 italijanskih lir 291.50, 100 holandskih goldinarje 2506, 100 bolgarskih levov 40, 100 rumunskih lejev 33.50, 100 danskih

kron 749, 100 švedskih kron 864.50, 100 norveških kron 842, 100 španskih pezeta 464, 100 grških drahem 32.30, 100 češkoslovaških kron 141.40, 110 finskih mark 74 in 100 letskih latov 1030 Din. Gornji tečaj se računajo pri sprejemu kovanega zlata na državnih blagajnah, pri pobiranju luških taks, kot obračunski tečaj pri angažiranju in obračunavanju izdatkov po državnem proračunu in pri sprejemu obveznic Blairovega posojila in Seeligmanovega posojila za kavcije.

— **Enodnevni vinogradniško-kletarski tečaj o trgatvi, predelavi grozdja in o ravnanju z mostom** priredi banovinska kmetijska šola na Grmu 24. t. m. od 8. do 12. in od 14. do 17. ure.

— **Hmeljska poročila v radiu.** Hmeljarsko društvo v Zalcu obvešča podružnice, da bo ljubljanska radijska postaja vsak dan od 19.55, to je 5 minut pred 20. uro, poročala o razpoloženju na hmeljskem trgu.

— **Slaba letošnja sadna letina.** V večini krajev naše banovine imamo prav slabo sadno letino, čeprav je drevje pomladi lepo cvetelo. Iz podatkov banske uprave je razvidno, da se bo letos nabralo v vsej banovini približno 22 milijonov kilogramov jabolk (2.200 vagonov), kar je za naše razmere malo, saj odpade na eno rodno drevo povprečno komaj 9.5 kg. Hruške so obrodile nekaj bolje in pričakujemo, da jih bomo natrgali okrogla 8 in tri četrtine milijona (875 vagonov), to je povprečno na drevo 10.7 kg. Češplje in slive so dale okroglo 4 in tri četrtine milijona kilogramov (475 vagonov) in povprečno 5.1 kg na drevo; marelice okroglo 109.500 kg ali na drevo 5.9 kg, breskve okroglo 414.000 kilogramov ali 5.4 kg na drevo in orehi nekaj čez milijon kilogramov ali povprečno 5.7 kg na drevo.

LETOS JE LE V NUJNIH PRIMERIH DOVOLJENO SLAJENJE MOSTA.

Letošnja zgodnja rast obeta prav dobro vinsko kapljico, če bodo pustili vinogradniki grozdje pravilno dozoreti in se ne bodo sami oškodovali s prezgodnjo trgatvijo, saj je naraščanje sladkorja v grozdju proti koncu zorenja zelo znatno in znaša ob lepem sončnem vremenu lahko 2.5 kg dnevno na vsakih 1000 kg grozdja. Zato naj puste

vinogradniki grozdje čim dalje na trti, kar je najboljše in najcenejše slajenje. Banska uprava letos ne bo izdala splošnega dovoljenja za slajenje. Da pa ugodi želji onih vinogradnikov, ki so občutno trpeli zaradi toče in drugih vremenskih nezgod, daje nastopna pojasnila glede slajenja letošnjih manjvrednih mostov s sladkorjem:

1. Vinogradniki, katerih vinogradi so tako občutno trpeli zaradi toče in drugih vremenskih nezgod, da je slajenje mosta nujno potrebno, naj vložijo tozadevne prošnje po obrazcu C (označenem v členu 4, točki 4, pravilnika za izvrševanje zakona o vinu), in sicer vinogradniki iz srezov bivše ljubljanske oblasti na kletarskega nadzornika v Ljubljani, vinogradniki iz bivše mariborske oblasti pa na pomočnika kletarskega nadzornika v Mariboru.

2. Zaradi enostavnosti poslovanja naj od toče prizadete občine zberejo prošnje ter jih skupno pošljejo pristojnemu kletarskemu nadzorniku s svojimi izjavami o resničnosti v prošnjah navedenih podatkov.

3. Kletarski nadzornik bo upoštevač v prošnji navedene razloge odločil, ali se prošnji ugodi ali ne, in o tem obvestil prosilca preko občine. Prošnje morajo biti kolkovane s 5 Din.

4. Da bi se nabava sladkorja za slajenje mosta omogočila tudi siromašnim, od toče prizadetim vinogradnikom, je banska uprava zaprosila finančno ministrstvo za dodelitev trošarine prostega sladkorja za vinogradnike, ki so občutno trpeli od toče. V primeru, da bo finančno ministrstvo dalo v ta namen trošarine prosti sladkor za slajenje o čemer še ni rešitve, bodo vinogradniki, ki so vložili prošnje za slajenje obveščeni preko svojih občin in pozvani, da izpolnijo še posebne prijave, kolkovane s 25 Din, za dodelitev trošarine prostega sladkorja. Razdelitev tega sladkorja se bo izvršila najbrž na podoben način kakor lansko leto, s posredovanjem Kmetijske družbe. Vinogradniki in občine se opozarjajo, da vlagajo prošnje za slajenje le v nujnih primerih, ker bodo sicer odbite.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Vse se je gnetlo k oltarju. Šepet je naraščal in tu in tam se je že iztrgal iz vrveža krič, stok ali hlastno vprašanje in spet plaha beseda, dokler se ni v gneči naenkrat spustila Lojza v glasen jok:

«Jož, ljubi Bog, na kakšnem kraju je tega svetega moža poklical k sebi!»

Zdajci je zaorilo čez in čez, kakor da se morajo razmakniti stene. Ljudje so skakali po klopeh, se lovili za lestence in si s komolci in svečniki hoteli priboriti pot do desnega oltarja. Nekaj jih je vdrlo na leco, mladež pa je plezala po spovednicah in se popenjala na oltarje, da bi videla, kaj se je zgodilo.

«So mrtvi?» je pod korom nekje hotel vedeti hrapav moški glas.

«Ne mrtev, svet so naš fajmošter», je izpred angelske mize jokaje oznanila priletna ženica.

Naenkrat so bila vsa usta polna:

«Svetnik! Svetnik!»

«Ze včeraj so napovedali...»

«Samo s telesom so še bili med nami.»

«In smo jim že včeraj molili za dušni pokoj.»

«Jaz sem vedela že oni dan, ko se mi je sanjalo o njih, in davi se je svetilo nad farovžem, je hitela praviti ženska. Druga spet:

«Res, še pred jutrnico. To je bilo gotovo nebo odprto.»

To je premagalo še tiste, ki so bili čisto pred oltarjem in so doslej nekoliko zadrževali človeški tok. Zdaj ni hotel nihče nič slišati o tem, da bi pomagal odnesti mrliča iz cerkve ali vsaj izkušal napraviti gaz skozi gnečo, ampak je vse hotelo imeti zgolj kak spomin od Boštjana svetni-

ka. Ljudje so se lotili albe. Tanke čipke so bile naenkrat razdejane na stotero koscev in tudi plašč so načenjali.

Med trušč je zdaj in zdaj zavekal otrok:

«Ježeš, moja roka!»

«Marija, pomagaj, moja noga!»

Doktor Mervič je odganjal, jaz sem rotit, toda vse zaman. Slednjič je besneče obvladal zdravnik:

«Proč, sicer bom streljal!»

V trenutku, ko je ponehal pritisk, sva s Tratarjem naglo vzela mrliča na roke in cerkvo nik ga je brž pokrtil z oltarnim prtom. Tako smo odšli iz cerkve: spredaj s pretečim pogledom zdravnik, zadaj cerkvo, ki je izkušal ubraniti, da se ne bi množica prehitro zgrinjala za nami, vmes pa Tratar in jaz s preminilim svečenikom. Okrog in okrog je bilo čuti samo vrvenje in jok.

V župniški veži smo si šele oddahnili. Lojza je vsa izgubljena razgrnila na tla odejo, kamor smo položili truplo.

«Kap», je suho ugotovil zdravnik, ko je še enkrat preiskal Hojninkovo truplo.

Potlej meni:

«Kakor vidite, me niste klicali prezgodaj, tudi za Golce ne.»

In se je kmalu poslovil.

Zgoraj v oni sobi, kjer je rajni delal in trpel s svojimi sencami, smo ga položili na mrtvaški oder. Potem sem vzel njegove zapiske in Eline beležke, ki mi jih je bil zaupal, in sem jih upepelil. Naj razkroji ogenj, kar je nekoč zanetil plamen brezskrbne mladosti!

Ko smo odprli vrata, so prihajali v trumah kropiti. Bilo je kakor na božji poti ob romarskem

navalu. Šepetaje so farani molili in se v sveti grozi dotikali nemega trupla, da bi tako bolj priporočili prošnje njemu, ki so si ga izbrali za svetnika.

Po Lojzini želji sem ostal do pogreba. Ko so dvignili krsto in jo nesli zgoraj po hodniku, so šli z njo tako tesno ob steni, da je hrumsnil petelin na tla. V hipnem strahu je nekdo ploskoma stopil na nagačeno žival.

«Edino, na kar so še bili navezani v življenju», je medlo vzdihnila Lojza.

Zunaj se je bilo od blizu in daleč zgrnilo vse črno ljudstvo. Vas in cerkev in pokopališče, vse je bilo kakor mrgoleče mravljišče.

Resno so tožili zvonovi v jasni dan, ko se je razpletal sprevod po vasi. Vso pot in ves čas v cerkvi se je ljudstvo z molitvijo in jokom poslavljalo od pokojnika. Bolesno je potlej še pred zevajočim grobom zaprosil koral treh pojočih duhovnikov:

«Libera me, Domine, de morte aeterna —»

Zatem je zabobnela zemlja na krsto.

«Bog ve,» me je grenko obšlo, «ali slutijo svečeniki, kakšna bridkost je našla v tej grudi večni mir...»

Z neba se je smejalo solnce in nekje je zvonjenju zvonov pripeval droben ptiček, ko sem se sklonil in vsul v jamo poslednji dar — perišče prsti:

«Ave, anima pia!»

Kako je skopa beseda za večno slovo!

DOMAČE NOVOSTI

KNJIGA, KI JE IZŠLA V 700.000 IZVODIH.

Zdaj, ko poteka rok za naročitev romana «Dva človeka», so se začeli oglašati številni naročniki «Domovine» s prošnjo, da bi jim poslali knjigo po znižani ceni. Ker je teh zamudnikov prav dosti in ker smo prepričani, da je med naročniki, ki se na naš poziv niso oglasili, še vendar dosti takih, ki bi knjigo radi kupili po znižani ceni, smo se z založnico knjige dogovorili, da

bomo rok za naročitev «Dveh človekov» izjemamo podaljšali za mesec dni.

Pripominjamo pa, da po tem roku knjige ne bo nihče več dobil za znižano ceno! Znižana cena je 32 Din, sicer pa stane knjiga 50 Din.

Knjiga «Dva človeka», ki uživa po vsem svetu glas enega najboljših in najlepših ljubzenskih romanov, kar jih je bilo doslej napisanih, je izšla samo v nemškem izvirniku v 700.000 izvodih. Recimo, da je vsaka knjiga debela le tri centimetre. Če bi položili teh 700.000 izvodov drug na drugega, bi dobili stolp, ki bi bil visok nad 21 kilometrov. Jasno je, da more doseči tako naklado le delo, ki je tako dobro pisano.

Po ugotovitvah, ki so jih objavili mnogi nemški listi,

je bila knjiga «Dva človeka» po številnih mestnih in podeželskih knjižnicah v Nemčiji in Avstriji tisto delo, k so ga čitatelji največkrat zahtevali.

Nikjer ne pride toliko različnih ljudi skupaj kakor v knjižnicah in nikjer niso okusi tako različni. Če je bil roman «Dva človeka» tisti, ki so ga ljudje največkrat zahtevali, je to pač najboljši dokaz, da je ta roman delo, ki ga z enakim užikom bere vsak človek.

Razumljivo je torej, da je slovenski prevod tega prekrasnega romana zbudil nenavadno zanimanje. Na stotine ljubiteljev lepe knjige ga je že naročilo in vsi pišejo z navdušenjem o njem.

Za čitatelje «Domovine» smo poskrbeli, da dobijo ta roman po zelo znižani ceni. V knjigarnah stane 50 dinarjev, čitatelj «Domovine» ga dobi s poštnino vred za 32 Din, čeprav obsega 368 strani in je vezan v platnice iz celega platna. To skromno vsoto bi si pač lahko odtrgali, saj stane knjiga komaj toliko

kakor dva litra dobrega vina. In vino steče po grlu, knjiga pa vam bo ostala za zmeraj in vam pripravila dosti prijetnih ur.

Naročite knjigo že zdaj po dopisnici!

Ko prejmemo vaše naročilo, Vam pošljemo položnico, da nam nakazete 32 dinarjev. Čim prejmemo denar, vam knjigo takoj pošljemo.

Naročila sprejema iz prijaznosti uredništvo «Domovine», Ljubljana, Knafljeva ulica 5d.

Prosimo vas, da napišete naslov r a z l o č n o, da ne bo potem pri razpošiljanju neljubih pomot.

V vsaki hiši bi morali imeti majhno domačo knjižnico, kjer bi imeli spravljene najlepše povesti. Brez dvoma bi bila med njimi prva prelepa ljubzenska zgodba «Dva človeka». Pa ne samo to. Pridejo rojstni dnevi in godovi ali pa prazniki, kakor sta Miklavž in božič, ko se ljudje med seboj obdarujejo. Ali mislite, da ne bil vaš prijatelj ali vaša prijateljica vesela, če bi dobila v dar to prelepo knjigo? **Ne odlašajte! Samo mesec dni dobite knjigo lahko še po znižani ceni!**

* Velikodušna pomoč naše kraljice Marije majhnemu trboveljskemu pevcu. Skrinar Jože, sin rudarja v Trbovljah, nadarjen učenec in pevec Trboveljskega slavčka, je bil deležen velikodušne pomoči v znesku 5000 Din, ki mu jo je naklonila Nj. Vel. kraljica Marija za študij na srednji tehnični šoli v Ljubljani. Deček je izredno nadarjen in lepega vedenja in nastopa. Končal je z odličnim uspehom meščansko šolo v Trbovljah.

* Povratek naših izseljencev. Pretekli ponedeljek zvečer so se naši izseljenci izletniki z Westfalje, Holandske in Belgije zbrali v Ljubljani za povratek v novo domovino. Slovo je bilo prav pristrčno, čeprav se je mnogim videlo, kako težko zapuščajo svojo rodno grudo. Vse pa je tolažila zavest, da bodo tudi v tujini v stalnem stiku z domovino, kamor bodo še gotovo pohiteli, kadar jim bo mogoče. Za red in udobnost na potovanju so skrbeli naši vrlji predsedniki Andrej Breznikar iz Hochheide, Rudolf Ramšak iz Scherlebecka, Jožef Grahl iz Essen-Westfa, No vak iz Heerlena v Holandiji in predsednica Narodnega ženskega društva v Buer-Hasslu Marija Onišakova. Izletniki so vzeli s seboj tudi 500 slovenskih knjig, ki sta jih darovali banska uprava in Ciril-Methodova družba. Na postaji so se od svojih rojakov poslovili zastopniki «Jutra» in «Domovine», izseljenski nadzornik g. Finck, voditelj

westfalskih Slovencev g. Pavel Bolha in mnogi drugi. Železniška uprava je napravila našim izseljencem veliko uslugo, da jim je dovolila polovično voznino in jim dala za potovanje do Kölna udoben Pullmanov vagon.

* Novo vodstvo Cirilmetodove družbe. V nedeljo se je vršila na Vrhniki letna skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda. Udeležili so se je mnogoštevilni odposlanci podružnic iz vseh krajev dravske banovine. Skupščina se je vršila v narodni šoli, kjer je bilo najprej v telovadnici zaupno zborovanje. Velika udeležba odposlancev je bila živ dokaz za izredno zanimanje, ki je vladalo za skupščino. Vedelo se je o raznih trenjih v družbi sami, toda na zaupnem zborovanju kakor tudi na skupščini sami, kjer so bile razprave precej burne, so bila razčiščena vsa vprašanja in se je naposled pokazalo popolno soglasje. Po poročilih so se vršile volitve. Najprej je bila na predlog dr. Zalokarja, dosedanja predsednica dvorna dama dr. Tavčarjeva izvoljena za častno predsednico. Zatem je bil sprejet predlog, da se izvoli za prvomestnika CMD inž. Janko Mačkovšek. V odbor so bili izvoljeni poleg dvorne dame Tavčarjeve in inž. Janka Mačkovška dr. Simon Dolar, dr. Janko Kersnik, narodni poslanec Ivan Prekoršek, Miroslav Seneković, gospa Potočnikova, nadzornik Tomažič iz Maribora, šolski upravitelj Anton Hren, Viljem Rohrman, Mirko Gruden, akademik Uršič, postajni načelnik v pokoju Ludvik, profesor Kolar, dr. Vasič in prosvetni šef Breznik. Nato sta bila izvoljena tudi dosedanji nadzorstveni odbor in razsodišče.

* Novi prostori kmetijskega oddelka banske uprave. V novo nadstropje, ki so ga prizidali palači Hranilnice dravske banovine v Ljubljani (Knafljeva ulica), se bodo vselili uradi kmetijskega oddelka banske uprave. Preselil se bo ves kmetijski oddelek, ki je doslej nameščen v stari Auerspergovi palači v Gosp. ulici s kmetijskim, živinozdravniškim in gozdarskim odsekom in odsekoma za agrarne operacije in za urejanje hudo-urnikov. V Auerspergovo palačo pa se naseli mestni muzej.

* Rentnike iz Nemčije obveščamo, da so zastale rente že nakazane in jih dobijo rentniki izplačane že v prihodnjih dneh.

* Jesenske konjske dirke na Cvenu pri Ljutomeru se bodo vršile v nedeljo 23. t. m. ob 14. Nudile bodo lep užitek ljubiteljem lepih konj in konjskega športa.

Milka Adamičeva:

POLKOVNIKOV GROB

Kakor sunek z nožem je občutila ta mali opomin.

«Sabina, kaj hočeš prav za prav še ti med nama? Ali se boš dvignila lepega dne kakor pravična sodnica in si vzela, kar pripada edinole tebi...? Ali boš z enim prstom zdrobila zlati grad najine večne sreče...?»

Danica se je vrgla na posteljo in mečkala med prsti Sabinino kartico. Obupno je jokala, ko je potrkalo. Še vsa zmedena si je z robčkom urno obrisala obraz in velela: «Naprejt!»

Bil je Andrej.

Danica se je poizkušala smehljati, toda njemu ni ostalo skrito, da je jokala.

Nekoliko bolj bleđ je bil v obraz, njegove oči pa so se odražale tem temneje.

Opazil je Sabinino kartico in pristopil.

«Danica! Nikar ne joči! Razumem te! Tudi jaz čutim, da nisva ravnala prav, toda samo jokati ne smeš!»

Bil je ves nežen, da se mu je Danica burno vrgla okoli vratu in ga divje poljubila.

«Ne dam te! Nikamor te ne dam, Andrej!»

Rahlo si je snel njene ročice z ram.

«Zdaj bodi pametnejša, Danica! Sicer pa, kakor vidim, sploh nisi pripravljena. Včeraj si me vendar prosila za voz, ker si hotela danes v trg.

Voz imam zunaj, a ti jokaš tukaj kakor otrok in ne misliš na nič.»

«Ti sam me popelješ?» se je zveselila Danica. «Seveda! Uredil sem tako! Dela ni posebnega, pri živini me nadomestuje hlapec. Tudi sam bi imel majhen popravek v trgu.»

«Brž, brž! Ah, kako sem se zakasnila. Prosim vas, gospod Andrej, stopite toliko ven, da se preoblečem, se je Danica poredno priklonila in odprla Andreju vrata.

Ujel jo je za šop črnih las in ji zapretil: «Samo da ne bo predolgo, sicer se odpeljem sam!»

Vožnja je bila prijetna. Vse prehitro so Danici drčale sani... Zelela si je te trenutke podaljšati in sproti je obžalovala vsako minuto, ki je minila.

Ko sta zavozila že precej daleč med polja, ki so ležala pod snegom, ji je Andrej oklenil desnico okolu pasu.

«Ali se še spominjaš najine prve vožnje?» ga je sanjavo vprašala.

«Kako se ne bi! Ali takrat si bila tako imenitna. Še misliti nisem mogel, da boš vzljubila prav mene, kmeta.»

«Ne ponižuj se, Andrej! Ali pa se hočeš norčevati iz mene ubožice.»

Pogledal jo je ljubezno.

V daljavi se je pojavil drug voz. Andrej je odmaknil roko.

«Previdna morava biti!» se je nasmehnil.

Mimo je pridrčal Bert, ki ga pa nista poznala. Le mimogrede ga je ošinila Danica s pogledom,

a ko je bil mimo, se je tem tesneje oklenila Andreja.

V trgu sta opravila hitro. Danica je nakupila v trgovini lepenke, da sta jo komaj spravila na voz. Tudi nekaj barv je še manjkalo. Zlatega papirja in cenene svile.

Andrej je naglo opravil v hranilnici. Povabil je Danico na kozarec vina k Ulčku.

Bila sta prešerno razposajena. Pojedla sta tudi porcijo mrzlega narezka, kar je Danici zelo prijalo.

Postala sta sijajne volje. Naročila sta še vina in Anica je zaprosila natararico, naj navije gramofon.

Prižgali so luči v sobi in obema je bilo tako prijetno, da sta le nerada mislila na odhod. A ker se je zunaj vse bolj temnilo, je Andrej naposled velel zapreči.

Danica še dolgo pozneje ni pozabila opojnih občutkov te vožnje.

Kako je z napol priprtimi očmi strmela pred sebe v premikajočo se belino. Objeta od Andrejeve močne roke je slonela na njegovih prsih z občutkom nepopisne sreče... Kakor godba so jo uspavali kraguljčki, ki so cingljali na konjevem vratu. Lahen, svež piš vetra, ki je neprestano drsel mimo njenih lic, je zdaj pa zdaj prekinil dolg, vroč Andrejev poljub.

Pred njima so pričele vstajati prve lučce razsvetljenih hiš suhopoljske vasiče.

«Kakor oravlička ie ta vasiča», ie šepetala Danica.

* **Delavka je na tomboli dobila avto.** K javni tomboli, ki jo je v nedeljo priredilo kranjsko gasilno društvo, je prihitelo na tisoče ljudi od blizu in daleč. Vseh udeležencev cenijo do 9000 ljudi. Glavni trg je bil poln občinstva, ki je nestrpno pričakovalo izida. Prvo tombolo, avtomobil Citroen, je dobila tovarniška delavka Frančiška Joštova, uslužbenka v tvornici Jugobruno, doma iz Naklega.

* **Letalo, ki naj se dvigne navpično v zrak.** Letalo, ki se bo dvignilo navpično v zrak, izkuša izdelati kolar Kunstler Albin, ki je že lani razstavil na velesejmu zanimiv otroški vrtljak. Izdelal je zdaj majhen model letala, ki ima gibljiva krila. To letalo po mnenju g. Kunstlerja ne bo moglo strmoglaviti na tla, ker bi krila, tudi v primeru napake v motorju delovala kakor padalo. G. Kunstler, ki je končal pred leti strojni oddelek tehniške srednje šole v Ljubljani, je izračunal, da bi tako letalo tehtalo 160 kg in bi moglo dvigniti človeka, če bi bil vgrajen v letalo motor za pet konjskih sil. Izumitelju želimo obilo uspeha.

* **Starka s 155 in stavec s 135 leti.** Okolica staroslavne Peči v zetski banovini, se more ponašati zdaj, ko je mrtev Zoro aga, z dvema najstarejšima človekoma na svetu. V Crnem vrhu nad Pečjo živi star kmet Savta Jačič, ki trdi, da ima že kakšnih 135 let. Sava je še razmerno zelo čvrst in opravlja vsa dela okoli svoje hiše. Stari ljudje trdijo, da ima Sava res toliko let, kakor pripoveduje sam, ker ga vse svoje življenje poznajo takega, kakor je danes. Sava sam pa tudi rad pove, da je kljub svojim 135 vendarle ni najstarejši človek v tem kraju, in te celo povede na vrh hriba, odkoder ti pokaže sosedno vas Ljevošo, v kateri živi Stanojka Bakičeva, in pove, da je bil še otrok, ko se je Stanojka primožila v sosedno vas, in mora biti torej vsaj 20 let starejša od njega. Stanojka ni tako zadovoljna z življenjem, kakor je Sava, hodi ob palici, oblečena v kožuh, in toži, da jo mrazi kljub toplemu poletnemu solncu. Vidi slabo in pridno noslja, češ, da ji nosljanje zboljšuje vid. Sliši pa zelo dobro. Naveličala se je že življenja in si želi smrti.

* **Važna ustanova za kmeta in obrtnika.** V Ljubljani deluje, kakor znano, z velikim uspehom Dopisna trgovska šola, v kateri se vsakdo lahko nauči vseh trgovskih in združnih predmetov, kakor knjigovodstva, korespondence, združništva, vseh tujih jezikov itd., brez da bi mu bi-

lo treba hoditi v šolo. Vsa predavanja dobi na dom in jih doma sam čita in se jih nauči. Ta šola je velikega pomena tudi za one, ki jim je iz kakršnihkoli vzrokov otežkočeno študiranje, ker le na ta način in brez velikih stroškov pridobe na izobrazbi in pridejo do boljšega kruha. S 15. septembrom je pričela šola z rednimi tečaji. Ker je še mnogo interesentov, ki se doslej niso mogli vpisati, je sklenilo vodstvo šole, da ustreže njihovim željam in otvori 12. oktobra nove redne tečaje z istimi predavanji in pravicami, kakor jih imajo učenci, vpisani do 15. septembra. Kogar zanima in ima voljo za učenje, naj piše na Dopisno trgovsko šolo v Ljubljani, Kongresni trg 2, II. nadstropje. S tekočim šolskim letom je tudi učnina znatno znižana. Informacije se dobe pri Dopisni trgovski šoli brezplačno. Ker je šola strokovno prvovrstna in ima že lepe uspehe, jo vsakomur toplo priporočamo.

* **Hitlerjevci še vedno beže iz Avstrije v našo državo.** V Varaždinu jih je že 1175, z onimi, ki so odšli v Požejo in Bjelovar, pa 1767. Zdaj so začele prihajati tudi žene z otroki.

* **Najdba okostja.** V Dolnji Nemški vasi pri Trebnjem so pri razstreljevanju skalovja za gramoz našli na okostje, za katero trdijo eni, da je človeško, drugi pa, da je živalsko. Okostje je moralo biti na kraju, kjer so ga našli morda že sto in stoletja.

* **Divje svinje na Gorjancih.** Divje svinje so se spet v večjem številu pojavile na Gorjancih in delajo na polju veliko škodo. Nekaterim posestnikom so uničile skoraj vso koruzo.

* **Huda nesreča uglednega posestnika.** Dne 12. septembra se je zgodila v Medvedcah pri Majšpergu huda nesreča. Usodnega dne je namreč Vinko Dolenc, posestnik v Medvedcah, gnal kravo. Med potjo je srečal voznika z natovorjenim vozom, katerega se je krava tako ustrašila, da se je splašila in se mu iztrgala iz rok. Podrla ga je na tla, Dolenc pa je padel naravnost pod voz, katerega kolesa so šla čezenj. Voznik je sicer konja takoj ustavil, bilo pa je že prepozno. Dolenc je dobil tako hude poškodbe, da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico.

* **Nekaj časa prodaja** Trgovski dom Stermecki v Celju dobro in trpežno flanelo za perilo po 7 Din in za obleke po 9 Din meter.

* **Stavite v loterijo in — zadenete.** Kolkaj radost! In če ne zadenete, kar se največkrat zgodi? Kaj potem? Razočaranje in jeza. Prihranite si rajši srd in ne igrajte se s srečo! Tudi pri pe-

rilu ne. Preizkušeno Zlatorogovo milo vas nikdar ne bo razočaralo. Pri njem je treba, da ostanete. Zlatorogovo milo je splošno priljubljeno zaradi velike čistilne moči in zaradi svoje izdatnosti. Resnica je, kar trdi ljudski glas: «Le Zlatorog milo dá belo perilo!» Priporočamo ga tudi mi!

* **Požar na Dravskem polju.** Pišejo nam: Dne 5. t. m. dopoldne je nastal požar pri posestniku in gostilničarju Ivanu Hergi pri Sv. Miklavžu. Gorelo je gospodarsko poslopje. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci od Sv. Miklavža, ki so po preteku nekaj minut stopili v delo. Hvala gasilem za požrtvovalne napore, da so ohranili hišo. Škoda je delno krita z zavarovalnino.

* **Otrok se je nasadil na nož.** Čudna nesreča se je pripetila v Prevojah, občina Lukovica. Tam se je igralo več otrok, med njimi je bil tudi 11-letni delavčev sinček Ivan Hribar. Med otroci je imel neki deček nož, s katerim je tako nerodno ravnal, da se je Ivanček nasadil nanj. Fantka so prepeljali v brezupnem stanju v ljubljansko bolnišnico.

* **Samomor neznanca pod vlakom.** Nedavno je naletel progovni čuvaj Simon Kos med postajama Št. Lovrencem na Dolenjskem in Radohovo vasjo na moško truplo. Na drugi strani tračnice pa je ležala od trupla odrezana glava. Neznanec ni imel pri sebi prav nikakšnih listin. Vse, kar so našli pri njem, sta bila dva žepna roba, katerih eden ima z vjoličasto nitko vtkan monogram K. P., drugi pa z rdečo M. R. Po zunanjem videzu gre za mladeniča starega okrog 25 let in srednjevelike postave.

* **Avto je treščil v zid.** Huda avtomobilska nezgoda se je pripetila na cesti iz Ptujja proti Mariboru v vasi Skorbi. Iz Ptujja je vozil tovorni avtomobil g. Gustava Gola, lastnika podružnice družbe Motoroil v Mariboru, ki ga je šofiral šofer Štefan Mušica. Zadaj na avtu pa je bil delavec tvrde okoli 40 let stari Ivan Marin. Ko je avto došel do Skorbe je pritekel iz hiše posestnika Rozmana poldrugo leto stari sinko Maks. Šofer, ki je vozil zmerno, je hoteč preprečiti nesrečo zavil z avtom na levo stran, da bi se izognil dečku, a je v tistem trenutku z nasprotni strani prihitela dečkova mati Katarina, ki se je vračala s polja domov. Šofer je zato naglo okrenil avto spet na desno, vendar pa je pri tem avto tako zasukal, da se je zaletel v obcestni zid. Sinek je bil tako silen, da se je avto prevrnil, delavca Ivana Marina pa je vrglo ob tla, da je obležal

«Hiše ko čreda ovčic, ki se stiskajo v znožje ljubkih gričev, kakor bi iskale zavetja pri njih. Le tu in tam je kakšna hišica posajena nekoliko dalje v polje. Kako žalostno mežika s svojimi svetlimi okni kakor izgubljena ovčica, ki si želi nazaj k čredi.»

Tudi Gablovčeva domačija je stala ob cesti nekoliko bolj v polju. Ko je Andrej privozil mimo nje, ga je hlapec že pričakoval na pragu. Andrej mu je vrgel vajeti in z nekako tujim glasom rekel Danici: «Če želite in vas je morda strah, vas pospremim do šole, gospodična. Lepenko spravimo lahko jutri v šolo.»

Bila je zadovoljna. Urno je skočila z voza in vzela le male zavitke s seboj.

Tema je bila že popolna. Pred šolo je izročila ključ Andreju, da je odklenil vežna vrata.

«Le malo me pusti k sebi, Danica! Saj še ne pojdeš takoj spat», je prosil Andrej.

Oklevala je.

«Mogel bi te kdo videti!» je oporekala.

«Samo trenutek. Kadar porečeš, pojdem takoj.»

«Bodi!» se je odločila čez čas. «Na čašico čaja te povabim.»

Nekoliko v neredu je bila Danica prej zapustila sobo. Razmetani kosi odložene obleke so ležali po stolih in postelji. Nekam v zadregi je bila zdaj, ko je Andrejev pogled obvisel na njih, zato se je predvsem lotila urejevanja.

Pripravila je naposled samovar in pristavila vodo. Andrej je sedel za malo mizo ter gledal,

kako se je Danica spretno kretala v svojem elegantnem, s fino voljšo kožo obrobjenem kostumu.

Ponudila je kruha z maslom ter nalila v skodelici čaja.

«Rum ali citrono?» je vprašala.

«Kar imaš, duša», je dejal.

Zmešala je oboje ter primaknila skodelici. Potem je slekla jopico ter sedla k Andreju. Pila sta molče.

«Jutri pričneva resno delo!» je čez čas povzela Danica.

«Samo glej, da se z okviri ne zakasniš.»

«Še jutri bodo gotovi. Ali jih smem pripeljati sam?»

«Smeš! Toda potem moraš takoj oditi.»

«Takoj!» se je smejal Andrej.

Nalila je še čaja in ponudila Andreju cigareto. Nato si jo je prižgala še sama, nad čemer je Andrej nekoliko ostrmel.

«Ti kadiš?»

«Zelo redko. Le, kadar sem skrajno razburjena.»

«Torej si razburjena?»

«Dà! Nekoliko sem! Na mah me je obšel občutek, da nečesa ne delam prav!»

«Danica!»

Andrej je vzel njeno roko v svojo.

«Tako tankovestna si!»

Zamižala je in se naslonila nazaj! Iz za zaprtih trepalnic ji je pripolzela solza.

«Kako lepa je bila današnja vožnja», je skoro šepetaje govorila.

«Uživala sem do opojnosti... Toda tvoj glas pred tvojo domačijo me je iztrezil. Prav imaš! Najina ljubav je le laž, resnica pa mora ostati skrita... Ti ne smeš biti moj in jaz ne tvoja, Andrej... Zakaj... zakaj sem morala vzljubiti človeka, ki ga ne smem pokazati vsemu svetu, češ, to je moj človek. To je bitje, ki je moje... Ne morem zaklicati v svet: nisem več sama, nisem, zdaj sva dva...»

Danica je planila v krčeviti plač, da jo je Andrej prestregel v objem.

«Nikar, Danica! Zadajaš mi bolečino! Mar sem jaz kriv? Vse naredim, karkoli hočeš, samo jokati ne smeš, Danica, čuješ, ne smeš! Ne glej tako črno v bodočnost! Usoda bo razvolala voz, pred katerim stojiva kakor pred uganko in vse bo še dobro in prav!» Šepetaje jo je tešil in obsopal s poljubi.

Daničino drgetanje je ponehalo šele čez čas. Andrejeve besede so jo uspavale kakor nežna pesem. Smehljala se je. Ovila mu je roko okolu vratu in se vsa raznežila: «Saj nisi kriv. Izzvala sem te jaz. V nesrečo sem te pahnila. Odpusti, odpusti, Andrej!» Začutil je njeno vročična lica, ki so se sklanjala k njegovim rokam.

«Bolna si, Danica», je dejal. «Prehladila si se nemara.»

«Nisem, nisem! Samo tako nepopisno žalostna sem!» Znova je zaprla oči, iz katerih so neprestano polzele solze.

s počeno lobanjo nezavesten. Lastniku avtomobila in šoferju se ni nič zgodilo. Avtomobil je hudo poškodovan. Na pomoč je bil poklican tujski reševalni avtomobil, ki je odpeljal nezavestnega Marina v mariborsko bolnišnico. Nesreča se je zgodila zgolj po naključju.

* **Smrt pod lokomotivo.** Na železniški progi med letališčem in postajo pri Devici Mariji v Polju se je pripetila nesreča, katere žrtev je postal v Renče pristojen delavec Ferdinand Volk. Ko je peljal mariborski potniški vlak z glavne postaje ter se po petih minutah približal zapornicam na cesti, ki drži od vevške strani na letališče, je Ferdinand Volk v zadnjem trenutku hotel prekoračiti progo. Lokomotiva pa ga je zgrabila in ga vrgla na nasip s tolikšno močjo, da je takoj obležal mrtev. Smrtni udarec ga je zadel na glavo.

* **Dve obsodbi pred mariborskim sodiščem.** Mariborski mali kazenski senat je te dni obsodil vlomilca v Cverlinovo trgovino v Gosposki ulici, brezposelnega bolničarja Milana Široka, ki je italijanski državljan in precej izobražen. Dovršil je pet gimnazijskih razredov in je bil zaradi vohunstva izgnan iz naše države. Spet se je priklatil v Maribor in poizkušal vlomiti v Cverlinovo trgovino, kar se mu pa ni posrečilo. Obsojen je bil na tri mesece strogega zapora pogojno za dobo treh let in na izgon iz naše države. — Nato se je zagovarjala 59letna posestnica Tereza Pristovnikova iz Dragučeve, obtožena, da je lani v decembru pobila do smrti svojo gluho sestro Antonijo. Pri razpravi je obtoženka skušala odvaliti od sebe vso krivdo. Obsojena je bila na leto dni zapora.

* **Zaradi saharina dve leti robije.** Pred ljubljanskim velikim senatom sta bila obsojena 34letna sejmarica Franja Slugova zaradi raznih tatvin, sleparstev in ropa na dve leti robije, 180 Din denarne kazni in v izgubo častnih pravic za pet let, njen pomagač, 30letni Ferdinand Plavša, posestnikov sin z Velikega Vrha, občina Smartno od Paki, pa zaradi roparskega napada na eno leto robije. Slugova je tihotapka saharina. Hodila je okoli Trbovelj in Trojan ter ponujala na prodaj saharin. Nekaterim kmetičam je prodala namesto pravega saharina sladkorno sipo. V noči 28. marca pa je s Plavšo na cesti iz Podzida proti Št. Gotardu napadla Marijo Brvarjevo, ki je nesla koš, v katerem je imela zalogo saharina. Brvarjeva je izpovedala, da jo je v temi neki moški sunil v jarek, jo udaril po glavi ter

ji odnesel koš. Ugotovilo se je, da je Slugova Plavšo nagovorila k ropu.

* **Strašno maščevanje po 25 letih.** V Sremski vasi Ilin so sredi viharne noči vdrli v hišo kmeta Dimitrije Ristića trje neznanici ter zahtevali pijače. Postregla jim je gospodinja, katero so natančno izpraševali o vseh članih rodbine. Žena je takoj slutila, da so neznanici nočni obiskovalci razbojniki, ter se je zaradi tega zmuznila iz hiše in hitela k najbližjemu sosedu. Ko so pa alarmirani sosede prišli v Ristićevo hišo, so našli gospodarja umorjenega. Glavo je imel trikrat prestreljeno z revolverskimi strelji. Tudi 13letnega sina ni bilo nikjer in so ga šele zjutraj našli umorjenega na njivi poleg hiše. Morilci niso iz hiše ničesar odnesli in se je po vasi razširila vest, da so izvršili oba umora iz maščevanja. Vaščani domnevajo, da je kmeta Ristića in njegovega sina ubil neki bivši sovaščan, ki se je z Ristićem že pred 25 leti pravdal zaradi nekega zemljišča.

Ne pozadite plačati naročnine

saj tudi uprava «Domovine» ne pozabi poslati Vam vsak teden novo številko priljubljenega lista. Minule bodo kmalu tri četrtine leta, zato je za zamudnike skrajni čas, da naročnino poravnajo. V to svrhu smo današnji številki še enkrat priložili položnice. Prejmejo jih samo dolžniki. Kdor jo torej v listu najde, še nekaj na naročnini dolguje; zato naj tudi več ne odlašaj, ampak naj svoj dolg na naročnini takoj poravnaj, da bo iz vrste dolžnikov izbrisan.

«Domovina» za naročnika,
naročnik za «Domovino»!

Uprava «Domovine».

«Andrej, podaj mi kozarec vode, zmoči mi rutico... V sencih mi bije in glava me boli», je tiho prosila.

«Odneseš jo je na posteljo. Ovil ji je čelo z rutico ter sočutno gladil njeno roko.

«Odidi!» je znova zašepetala in se mu žalostno nasmehnila.

«Ali ti je boljše?»

«Čisto dobro mi je! Le trenutna žalost nad zavestjo, da te bom kmalu izgubila, je povzročila to malo živčno razbolelost.»

«Danica, ne boš me nikdar izgubila!»

«Nikdar?» je zaprla oči. Burno ga je pritegnila k sebi. V navalu, ki ga ni pojmla nikoli pozneje, ga je obsula s poljubi. Pred njo je zalebdel svet, o katerem je njena duša sanjala... Čutila je, kako narašča v nji žareča sila mladosti, ki se stopnjuje do bolečine... Edina žgoča želja po olajšanju je preplavila vso njeno voljo ter si jo podvrgla vso in z vsem bitjem...

*

Naslednje jutro je vstala Danica z objokanimi očmi. Božične počitnice so se pričele zato ji ni bilo treba v šolo. Uredila si je lase ter oblekla spalni plašč. V kovčegu je poiskala barve in čopič. Pričela je mešati barve ter si napravila skico na majhnem papirju.

V tem je že pripeljal Gablovčev hlapec lepenko in Danica se je urno lotila dela. Poslikala je široke kose s svetlo barvo ter nanesla nanjo prav ljubke pisane vzorce. Potem je narisala še

okna ter ustvarila na njih s svojo spretno roko še lončke z velikimi šopi nageljnov. Še zeleno peč je narisala v kotu, a ta se ji je nekoliko manj posrečila.

Kosilo ji je prinesla gospodinja v njeno sobico in občudovala Daničino spretnost.

Učiteljica je sedela tiho ter zamišljeno delala. JEDI se je komaj dotaknila.

Popoldne je pripeljal Andrej s hlapcem smrečice in lesen okvirje ter pomagal pribijati poslikano lepenko nanje.

Iz dveh šolskih odrov so sestavili oder za igralce ter lično postavili nanj iz lepenke sestavljeno kmečko izbo.

«Lepo jet» so zažarela Danici žalostna lica.

«Lepo!» so pritrdili vsi, ki so pomagali, in upravitelj je smehljaje se pohvalil mlado učiteljico.

Andrej jo je ogledoval od strani. Razumel je njeno žalost in neskončno se mu je zasmilila.

Danica pa je kmalu odhitela v svojo sobico, češ da ima še mnogo opravka s šivanjem zastora.

Andrej ni imel izgovora, da bi šel za njo, zato se je odpravil s hlapcem domov.

*

Za sveti večer so povabili Danico k Pernekovim. Mislila je na to, da bi odklonila, toda čutila se je premalo močna za to. Tešila jo je zavest, da se ne bo srečala s Sabino, ki je bila sporočila, da ostane za praznike v samostanu.

nega križa na oknu ter ga upognila. Ker je celica v prvem nadstropju, skok na tla ni bil nevaren. Pomagala sta si pa tudi z razrezano rjuho. Pripela sta na dvorišče, do katerega vodi vhod v kaznilnico ob Miklošičevi cesti. Z dvorišča sta skočila na streho lesene lope za orodje ob vhodu, od tam pa čez obzidje na cesto. Kmalu po posrečenem begu je bil izvršen vlomilski poizkus v skladišče tovarnarja Mergenthalerja v Mostah. Domnevajo, da sta bila na delu oba begunca, da bi si z vlomom priskrbela denarna sredstva za beg v Avstrijo. — Kakor smo doznali, sta se oba zločinca skrila v hiši Anžurjevega brata v Zdobrovi pri Devici Mariji v Polju. Orožniki so to izvedeli in obkolili zvečer hišo, ne da bi kdo o tem kaj vedel. Ponoči sta dva orožnika napovedala Centu in Anžurju aretacijo. Medtem ko je Centa zbežal, se je Anžur hotel kar z glavo zagnati v trebuh orožnika, da bi ga prevrnil, pri čemer se je nasadil na bajonet in izkrvavel.

* **Iz zasede ga je obstrelil.** Na praznik 8. t. m. zvečer se je 29letni posestnik Josip Kumer iz Letuša sporekel z nekim moškim na veselici v Braslovčah. Ko je Kumer pozneje odhajal, ga je omenjeni moški pričakal v zasedi in ustrelil nanj s samokresom. Krogla je zadela Kumra v glavo. Hudo ranjenega posestnika so prepeljali v celjsko bolnišnico.

* **Spet oplenjena blagajna.** V noči na soboto je bil izvršen v hišo odvetnika dr. Josipa Globevnika na Ljubljanski cesti v Novem mestu drzen vlom. Najbrž sta vlom izvršila dva moška, ki sta dobro poznala pisarniške prostore. Kakor je preiskava ugotovila, sta vlomilca prišla v Gerdešičevo ulico, ob kateri ima dr. Globevnik vrt, ki je obdan z železno ograjo in dohodnimi vratmi, ki sta jih vlomilca odprla s ponarejenim ključem. Prišla sta do drugih vrat, odkoder sta vrgla domačemu psu, ki je bil priklenjen na verigi s strihinom zastrupljeno meso, od česar je moral kmalu poginiti. Ko sta bila rešena te glavne ovire, sto jo mahnila po vrtu do zadnjih hišnih vrat, ki sta jih odklenila na enak način, kakor vrtna in se napotila v vežo, kjer sta se lotila glavnega posla. Kakor vsa prejšnja vrata, sta odklenila tudi v prtiličju zadnja desna vrata, ki drže v odvetnikovo delovno sooo, kjer je blagajna. Izrezala sta v steni blagajne precejšnjo luknjo, skozi katero sta ukradla veliko listnico iz črnega finega usnja. V njej so bili trije novi tisočaki. Poleg so bili še en bankovec za tisoč dinarjev, 14 bankovcev po 100 Din, več kovancev po 50 Din, 5 avstrij-

Zvedela je, da je povabljen tudi Andrej, in tako se je nazadnje odločila in se odpravila že zgodaj na sveti večer k Pernekovim. Božično drevesce je žarelo v kotu v vsej svoji nedolžni krasoti in Danica se je spomnila lanskega babičinega drevesca tam v mestu. Postalo ji je žal vsega, vsega, in najrajši bi se bila še ta trenutek napotila v mesto k babici, ki je bila ta večer tako sama.

Oh, zakaj je usoda zaključila njeno dobro voljo tako? Ali je grešila, ker se je izneverila dobri babici, in je bila zato kaznovana...

Tu sedi med tujci, ki ji niso nič in katerim ona ne pomeni nič. Še več... Gostoljubnosti se je polastila, gostoljubnosti matere, kateri je izdala hčer...

Pernekovi so bili prijazni ter so Danico ljubezno povabili k večerji, a Danica se ves čas ni mogla otresti morečega občutka: «Kaj porečejo, ko izvedo...»

Pogovor je tekel o Sabini in organistovka je pričela med solzami čitati hčerkino pismo.

Učiteljica je nervozno zvijala namizni prtiček in se silila v umeten smehljaj. Tisočkrat je obžalovala, da je prišla, ter živo čutila, kako jo iz vsega okolja gledajo nedolžne oči njene male prijateljice.

«Oskrunila je bila svojo vest z nezvestobo nasproti deklici, ki ji je brezpogojno zaupala.»

Dalje prihodnjič.)

skih zlatnikov po 20 kron, 16 ameriških dolarjev, dva holandska bankovca po 10 goldinarjev, 2 belgijska bankovca po 5 belgov, 7 italijanskih lir in 2 kovanca po 5 šilingov. Nadalje sta odnesla tudi večje število kolkov po 2 in 5 Din. Vlomila sta tudi v pisalno mizo, kjer sta upala najti prav tako dober plen. V njej pa nista dobila razen nekaj tujih valut nobenih drugih vrednosti. Vsa škoda znaša nad 10.000 Din. Vlom in nered v pisarni je prvi opazil v zgodnjih jutrnih urah odvetnik sam, ki je zadevo takoj naznanil orožnikom, obenem pa zaprosil za pomoč ljubljansko policijo. Domačini so videli, da sta se dan poprej smukala okrog odvetnikove hiše dva moška, prvi star okrog 30 let in okroglega zdravega obraza, plešast ter oblečen v sivo obleko, drugi pa star blizu 36 let, oblečen v rjavo obleko. Uvedena je bila obširna preiskava za izsleditev drznih vlomilcev.

* **Zverinski zločin v Dolenji vasi.** V ponedeljek dopoldne je bila v svoji hiši v Dolenji vasi umorjena 57 let stara Marija Pustova, mati 8 otrok. Morilec je svojo žrtev zaklal v kuhinji, ko je ob štedilniku lupila krompir. Strašnega zločina je osumljen 20letni Karel Zobec iz Dolenje vasi. Sosedla umorjene je namreč izpovedala, da ji je umorjena Pustovka malo prej pripovedovala, da je danes dopoldne prišel v njeno stanovanje Zobčev Karel in hotel krasti. Druga okolnost, ki fanta obremenjuje, je pričevanje več priči, da so videli Zobčevega v usodnem času priti iz Pustovega stanovanja. Osumljeni Zobec je spočetka, ko so ga orožniki prijeli, odločno trdil, da je nedolžen, naposled pa je priznal, da je Pustovo umoril iz jeze, ker ga je izdala sosedu, da je kradel.

* **Osleparjen za kobilu.** Na ptujske živinske sejme kaj radi tudi prihajajo sleparski mešetarji zlasti iz sosedne savske banovine. Tako se je priklatila na zadnji živinski sejem trojica Hrvatov in se lotila posestnika Vidovč Martina iz Hajdoš, ki je prignal na sejem svojo kravico in jo dobro prodal. Kmalu po kupčiji se je znašel v sredi Hrvatov, ki so ga nagovarjali, naj kupi od nekega starejšega Hrvata kobilu. Mož se je dal po dolgem nagovarjanju pregovoriti, da je res kupil na videz zdravo kobilu za 1200 Din. Po kupčiji so mešetarji izginili ko kavra. Po dolgem iskanju je Vidovič našel enega izmed trojice, ki pa se je napravil popolnoma neumnega in mu je ponudil za kobilu 500 Din. Obstopilo je ubogega kmeta še nekaj drugih neznanih Hrvatov, ki so ga tako zbegali, da je kobilu naposled enemu izmed njih prodal za 400 Din. Tako je mož pri dobri kupčiji, ki jo je napravil za svojo kravo, izgubil po spretni premetenosti mešetarjev 800 Din. Zadevo je takoj prijavil orožnikom, ki so sleparsko trojico izsledili in jo ovadili ptujskemu sodišču.

* **Ukradena krava vrnjena.** Kovšček Venceslav iz Pustega Javorja pri Sobračah je kupil na sejemu v Šmartnem kravo. Med potjo je šel v gostilno, kravo je pa privezal pred hišo. Pa je prišel neki mešetar, kravo odvezal in povedel v svoj hlev. Kovšček je takoj sumil, kdo bi mu bil utegnil kravo odvesti. Šel je v mešetarjev hlev in res tam našel svojo žival. Tatu zaslužena kazen ne bo odšla.

* **Ponarejeni 20dinarski kovanci** so se spet pojavili v Ptujju. En tak novc je dobil neki trgovec. Kovanec je napravljen iz svinca in aluminija in se že na prvi pogled prepozna od pravega.

* **Prijet požigalec.** V Beli pečli v občini Nevljah je nedavno pred polnočjo začela goreti lesena hiša posestnika Alojzija Poljanška. Stanovalci so prestrašeni rešili iz ognja najpotrebnejše, poslopje pa je pogorelo do tal. Videti je bilo, da je bil ogenj podtaknjen. Požigalca so kmalu izsledili in ga aretirali.

* **Požigi okrog Mokronoga.** Nedavno je gorelo v Gabrijelah. Žrtev ognja je bilo veliko gospodarsko poslopje posestnika Franca Kobala. Požar je nastal v listnici, kjer je bilo nakopičenega mnogo listja in slame. Prvi je zapazil ogenj posestnikov sin France, ki je spal na kozolcu. Svétlikanje, ki

je prihajalo od gospodarskega poslopja, ga je zbudilo. Na grozo je zagledal, da je listnica v plamenih. Planil je s kozolca in začel klicati domače. Na njegovo klicanje so prihiteli tudi vaški fantje, ki so se zamudili v neki gostilni. Ti so izgnali iz staj konje in živino in rešili slednjič še konjsko vprego. Med tem se je ogenj že oprijel staje. V pičli četrtini ure je bilo vse gospodarsko poslopje v plamenih. Na kraj nesreče so prvi prihiteli gasilci iz Št. Janža, nato iz Mokronoga in od Sv. Roka. Težavno je bilo gasiti, ker v vasi ni potoka; morali so si pomagati z vodo iz vodnjakov. Vreme k sreči ni bilo vetrovno. V neposredni nevarnosti je bila domačija posestnice Marije Repovževe. Požrtvovalnim zaporom gasilcev se je slednjič posrečilo oteči domačijo. V gospodarskem poslopju so Kobalu zgoreli tudi slamoreznica, čistilnik za žito, velika množina slame, nekaj sena in mnogo kmetijskega orodja. Škoda seveda znatno presega zavarovalnico.

* **Tat iz maščevanja.** V Tunjski Mlaki je posestnika Laniška ponoči obiskal tat in mu odnesel velik bakreni kotel za kuhanje žganja, poleg tega pa še dve steklenici pletenki in več manjših steklenic. Orožniki so izsledili tatu in ga aretirali. Dejanje v celoti priznal, izgovarjal pa se je, da se je hotel maščevati nad posestnikom Laniškom in mu je zato skril kotel in steklenice.

* **Krvava žaloigra pri Ptujju.** Ves Ptuj je pod vtiskom zločina, ki je bil izvršen v vili pokojnega ravnatelja Mestne hranilnice Ivana Kasperja v Budini. Po Kasperjevi smrti je v vili ostala sama 24letna služkinja Terezija Kostanječeva. Ko se je v četrtek zvečer služkinja vračala z ličkanja koruze pri posestniku Megliču iz Budine proti domu, sta jo spremila domov tudi njena brata 28letni Anton in 31letni France Kostanjevec. Okrog 1. zjutraj so prispeli v vilo, iz katere so pa kmalu nato odjeknili trije zaporedni strelji. Obenem so čuli ljudje oba brata vpiti, da so vdrl v vilo roparji. Krojač Rajh je poslal po orožnike, ki so prihiteli iz Ptujja. Pomoč pa je bila že prepozna, Terezijo so našli mrtvo. Bila je zavratno ustreljena, krogla jo je zadela od zadaj v pleča ter predrla prsi. Orožniki so oba brata, ki sta se zapletla v protislovja, aretirali. Preiskovalni organi pravijo, da ni bilo nobenega vidnega sledu, da bi bil res kdo nasilno vdrl v hišo. Anton je naposled priznal, da je sestro po naključju ustrelil. Zato so Antona še pridržali v zaporu, da se točno dožene, ali je bilo res le nesrečno naključje krivo strašne žaloigre.

* **Svojo ženo, mater 7 otrok je umoril.** V ponedeljek ob četrti na 7. se je s kolesom pripeljal pred viško stražnico 41letni brezposelni mehanik Jakob Mrzlikar in planil pred stražnika Koblerja, ki je stal pred hišo, z razburljivo novico: «Ženo sem ustrelil z revolverjem.» Stražniku se je prvi trenutek zdela malo verjetna ta izpoved pa je vprašal: «Kje pa imate revolver?» «Tu v žepu», je hlastno odvrnil Mrzlikar. Stražnik mu je pretilpal žepa in je res izvlekel samokres na sedem nabojev, od katerih sta bila dva že izstreljena. Takoj je Mrzlikarja aretiral ter odvedel na stražnico, sam pa je pohitel na nesrečni dom, kjer je ugotovil žalostno resnico. V spalnici prijazne hišice, ki je bila njena last, je ležala mrtva Ana Mrzlikarjeva, rojena Škerlj, vdova Kozinova, stara 50 let. Na kraju zločina je stražnik našel samo dva jokajoča otroka, 9letno Dorico in 11letnega Francka, ki sta bila rojena v zakonu umorjene z Mrzlikarjem. Jakob Mrzlikar, ki je zadnje tri tedne blodil po dobrovskih hribih, se je v nedeljo nenadno vrnil na Vič in se oglasil na svojem domu. Žena je bila malo prej odšla v cerkev. Otroka, ki sta bila sama v hiši, sta očeta jokaje prosila, naj ostane doma. Toda Jakob Mrzlikar je že prejšnji teden tam nekje nad Dobrovo dognal v svoji duši, da zanj ni drugega izhoda, kakor da ubije ženo. S tem jasnim namenom je prišel na Vič. Prenočil je pri znancih nekje v bližini, v ponedeljek pa je na vse zgodaj vnovič prišel domov. Žena je pravkar pospravljala posteljo, mala Dorica se je motala okrog nje. Brez besed je mož stopil v spalnico, brez besede je dvignil sa-

mokres in sprožil v ženo dva strela, ki sta bila vsak zase smrtna. Mrzlikar je za skoro 10 let mlajši od žene, kar je bil pač glavni povod, da so se vnela nesoglasja. Nastopila je gospodarska stiska, ki je pridala svoje. Mladi mož se je vdajal vinu. Zadnji čas je prišlo tako daleč, da ga cela tri leta ni bilo domov. Ko se je tako potikal okrog, je v njem neprestano rasla domneva, da je ona kriva vse njegove nesreče. Pri zasliševanju je prišlo na dan, da je Jakob Mrzlikar že dalje časa v nekem čisto razkrojenem, razbitem duševnem stanju.

* **Ubil ženo pijanko.** Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal 59 letni Ivan Cizarič, ki je bil obtožen, da je iz malomarnosti povzročil smrt svoje žene Marije s tem, da jo je letos v marcu tako hudo pretepel, da ji je zlomil sedem reber, kar je imelo za posledico, da je žena nekaj dni nato umrla. Pri obravnavi je skesano priznal svoje dejanje in povedal, da je žena zaradi pijančevanja zanemarjala vsako delo. To je moža tako razburilo, da jo je sam sodil. Cizarič je bil obsojen z olajševalnimi okoliščinami na tri leta ječe in na izgubo državljanjskih pravic za dobo treh let.

NASVETI ANGLEŽA ŽENSKAM, KI HOČEJO BITI MIKAVNE.

Čeprav nastopa današnja ženska zelo samostojno, hrepeni vendar po zakonskem življenju, in morda še bolj, kakor njene prednice, kajti pri njih je bil zakon samo ob sebi umeven. Pri vsej borbi za enakopravnost z moškimi so prišle ženske v večini primerov do spoznanja, da je vendarle prijetnejše v zakonu starega kova, ki v njem sloni skrb za prehrano družine na možu. To priznavajo zlasti ženske, ki morajo služiti. Ni pa vse zlato, kar se sveti. Pretežna večina žen, živčih samo za družino in zaposljenih samo v gospodinjstvu, zahrepeni prej ali slej po neodvisnosti, po lastnem zaslužku. Pri tem pa vidijo samo solnčne strani javnih poklicev, senčne jim pa ostanejo prikrite.

Pri bližnjem opazovanju se nam pokaže osnovna razlika ne samo v zdravju, temveč tudi v vsem življenju samostojnih žensk in tako zvanih vzornih zakonskih žen. Ženska v javnem poklicu živi mnogo hitreje. Ne pozna navadno počitka, če hoče doseči svoj smoter. Ne sme biti razvajena in mehkužna kakor žena, zaposljena samo v gospodinjstvu. Taka ženska je enaka delovna moč kakor moški in ne sme zahtevati nobene obzirnosti kot slabši spol. V gospodinjstvu lahko žena še toliko dela, vendar dela vedno po svoji volji. V njenem delu vidi mož postrežljivost, ne pa golega izpolnjevanja dolžnosti. Ženska v javnem poklicu pa pozna samo dolžnost. Nekatere ženske so pa naravnost rojene za samostojne poklice; to so ženske dolžnosti in dela. Te so v javnih poklicih srečne. Toda take ženske so navadno izjeme.

Ni torej čudno, da hrepeni večina deklet v javnih poklicih po mirnem zakonskem življenju. To pa v naših hudih časih ne gre tako lahko, kajti najti dobrega moža je hudo. O rodbinski sreči ne odločuje blagostanje, temveč so gotovi življenjski pogoji nujno potrebni. Moški so postali zelo previdni pri izbori svojih življenjskih družic. Kakšnim ženskam dajejo prednost?

No to vprašanje je poskusil odgovoriti neki angleški dušeslovec. V prvi vrsti trdi, da ženska lepota ni več odločilna. Po mojem mnenju ima ženska čedne zunanosti prav toliko upanja na možitvev kakor izrazita lepota, pravi Anglež, kajti zdaj je moda tako napredovala, da prinaša ženski čedno, prikupljivo zunanost, čeprav po naravi ni lepa. Moški daje zdaj prednost ženski, ki spozna njegovo slabost, katero sicer moški pripisujejo nežnemu spolu, a je v resnici razvita prav pri njih, namreč ničemurnost. Moški se čuti nehote privezanega k ženski, ki se mu zna laskati, ki kaže razumevanje za njegove zadeve in ki ga ne nadleguje s svojimi lastnimi skrbmi ali muhami. V sedanjih hudih razmerah hrepeni mož tem bolj po toplih solnčnih žarkih in pravo solnce mu je lahko razumna, prijazna in obzirna

žena, ki si prizadeva razveseliti ga, razpršiti njegove mračne misli, spraviti ga v dobro voljo, da vsaj doma pozabi na križe in težave vsakdanjega življenja. V tako ženo se mož navadno trajno zaljubi, ne more se pa zaljubiti trajno v lepo, toda prazno in muhasto lutko.

Po dolgem opazovanju razmerja med možem in ženo sem prišel do prepričanja, nadaljuje angleški dušeslovec, da so imele največjo srečo pri možeh žene, ki so se jim znale prilagoditi ali ki so jih znale prepričati, da jih razumejo. Duhovita, zabavna žena je za moža mnogo bolj privlačna kakor lepota. Kakor se mož s težavo zaljubi v neumno, omejeno ženo, tako tudi ne prenese, da bi mu žena zrasla čez glavo. Možje zahtevajo zdaj od žen več duhovitosti, vendar ne trpe, če žene svojo duhovitost preveč uveljavljajo ali če so na njo preveč domišljave. Zdaj si morajo žene prizadevati, da z možmi o vsem razpravljajo in da vse vsaj delno razumejo. Zato jim priporočam, naj čitajo dobre liste, da bodo obveščene o vseh važnejših dogodkih, ki utegnejo zanimati moža.

Spogledljive žene so prišle iz mode; ne morejo več očarati mož, kaj šele da bi si trajno ohranile njihovo ljubezen. Če hoče biti žena mikavna, se mora osredotočiti na enega moža, ker ne more biti mikavna in privlačna za več moških. Mož prej ali slej spozna, ali se zanima žena samo zanj ali pa tudi za druge. Najvažnejše pa je: žena mora ostati ženska, če hoče moža trajno navezati nase. Torej nobenih nasilnih boriteljic za ženske pravice. Ženstvo, pravo, nevsiljivo ženstvo, polno nežnosti in razumevanja, vedno zmaga.

Taki so nasveti angleškega dušeslovca ženskam, ki bi rade bile mikavne. No, in mikavne bi bile rade pač vse ženske.

USODA PUSTOLOVKE SE ZMEROM ZAKLJUČI TAKO.

Baronica Marija Cjunkiewiczówna (izgovori Cjunkjevičevna), bivša natakarcica, je vzbujala s svojimi pustolovščinami in sleparstvi dalje časa splošno pozornost v Evropi. Po pravici je slovela kot največja pustolovka sveta. Kot tako jo je prvi označil predsednik sodišča v Varšavi. Tik pred vojno se je govorilo v Varšavi o lepi natakarcici nekega velikega zabavišča. Dolga je bila vrsta moških, ki jim je zmešala glave. Marsikdo je bil zaljubljen v njo nesrečno, kajti Marija je imela mrzlo srce in bila je nedostopna. Vsaj tako se je govorilo po Varšavi.

Nekega dne se je pa seznanila lepa natakarcica z zelo bogatim ruskim baronom in tudi ta se je zaljubil v njo. Obljubil ji je zakon in zato ga Marija ni zavrnila. Res sta se vzela in bivša natakarcica se je preselila z možem v Petrograd. Živela je v razkošni palači ob Nevi sredi bajnega bogastva in razkošja. Njen dom je postal kmalu središče visoke družbe in bivša natakarcica je pregovorila svojega moža, da ji je izposloval celo dostop na dvor.

Toda v Rusiji ji sreča ni bila dolgo naklonjena. Prišla je revolucija in konec je bilo Marijine slave, pa tudi razkošja. Njen mož je moral pobrati šila in kopita in z ženo je pobegnil iz Petrograda. Celo leto sta se skrivala po Rusiji brez sredstev v neprestani nevarnosti, da ju boljševiki zasačijo in vržejo v ječo ali pa celo ubijejo. Noposled so ju res ujeli in več mesecev sta presegla v ječi. Barona so nekega dne poklicali k zaslišanju in ni se več vrnil k svoji ženi v celico. Boljševiki so ga ustrelili. Nekaj ur pred usmrtno je prišel policijski uradnik Vladimir Dombšik v jetniško celico in odvedel s seboj lepo Marijo. Izposloval je njeno osvoboditev in Marija je postala njegova ljubica. Možu se je celo posrečilo dobiti nazaj nekaj njenega premoenja.

Rusko vojaško letalo je prepeljalo lepo Marijo in njen kovček z dragocenostmi na Finsko, odkoder je lepa baronica odpotovala preko Švedske, Norveške, in Danske v Anglijo. S seboj je imela mnogo dragocenosti, ki ji pa niso zadosto-

vale za razsipno življenje, kakršnega je bila vajena v Rusiji. Ko so ji začela denarna sredstva pohajati, se je vrgla na borzne spekulacije in imela je izredno srečo. Pa tudi sreča na borzi ni trajala dolgo. Kmalu je zašla pustolovka v dolgove, izposojala si je denar pri svojem bankirju, pa tudi pri znancih in prijateljih. Do ušes zadolžena je naposled zapustila London in se napotila v svet.

Na svojem potovanju po velemestih in letoviščih se je seznanila v Bruslju z bogatim Löwensteinom. Tudi on se je takoj do ušes zaljubil v lepo Poljakinjo in je rade volje poravnal njene dolgove v Londonu, Parizu, Bruslju in Amsterdamu. Marija se je znova vrgla na borzne spekulacije in zopet je imela čudovito srečo. Trajno je bivala v Angliji, imela je pa tudi krasno opremljeni palači v Parizu in Bruslju.

Po nenadni smrti ljubčka se je Marija izselila iz Anglije. Poravnala je svoje kupčije in se napotila znova v svet. Imela je mnogo denarja in dobre zveze, in te so ji postale usodne. Ko se je mudila nekaj časa v Parizu, so ji ponudili v nakup lep grad v Normandiji in Marija ga je kupila. Grad je veljal pol milijona angleških funtov in z novo razkošno preureditvijo je požrl skoro vse Marijino premoženje. V bližini gradu je imela celo lastno letališče, da o drugih napravah niti ne govorimo.

Ta grad, o katerem je govorila vsa Evropa, je postal za pustolovko usoden. Njegovo vzdrževanje je požrlo milijone, dolgovi so naraščali, nazadnje je morala Marija grad prodati, zapustila jo je pa tudi sreča na borzi. Ko je prodala grad, ji je ostalo še nekaj denarja, ki ga je pa tudi vtaknila v borzne spekulacije in tako je šlo vse po vodi. Ker so upniki pritiskali nanjo, si je morala pomagati s sleparstvi. Pa tudi s tem se ni mogla dolgo držati na površju. Ljudje so kmalu izvedeli, da je izgubila vse. Na njena sleparstva je bila obveščena policija in ko je Marija opazila, da jo zasledujejo, je pobegnila iz Francije.

Zatekla se je v Varšavo, kjer se je nastanila v najmenitnejšem hotelu «Evropskem dvoru». Sreče pa tudi v Varšavi ni imela. Nobeno sleparstvo se ji ni posrečilo in tako je odpotovala v svoje rojstno mesto Krakov. Navzlic vsemu si je tu najela v najlepšem hotelu celo nadstropje. Tik pred odhodom iz Francije se je dala zavarovati pri neki angleški zavarovalnici. Posebno svoje dragocene obleke in okrasje je zavarovala zelo visoko in po prihodu v Krakov je obvestila zavarovalnico, da ji je bilo v hotelu vse ukradeno. Zavarovalnica je uvedla preiskavo in s pomočjo poljske policije je dognala, da o tatvini ne more biti govora. Detektivi so preiskali stanovanje lepe pustolovke in našli v peči ostanke sežgane oprave. Tako je prišlo sleparstvo na dan in Marija je svoj greh odkrito priznala.

STRUPENO OZRAČJE NA ZVEZDAH.

Po dolgotrajnih in temeljitih raziskovanjih so v Lowellovi zvezdarni v Arizoni dobili dokaze za to, da je življenje, kakršno je na naši zemlji, na drugih svetovih v vsemirju nemogoče. S preiskavami so na primer dognali, da vsebuje ozračje obeh velikih planetov, Jupitra in Saturna, pretežno amonijak in metan, plina, ki sta za zemsko življenje smrtno strupena. Ne glede na silen mraz, ki vlada na obeh velikih nebesnih telesih, bi človek v njunem zraku umrl takoj že zaradi teh dveh plinov, a če bi imel s seboj kisik za umetno dihanje, bi ta takoj povzročil strašna razpočenja. Uran in Neptun sta predaleč, da bi bile mogoče natančne meritve, a vendar je dognano, da imata tudi ozračje iz metana in amoniaka. Mraz je pa tam še strašnejši kakor na obeh prejšnjih. Kar se tiče najoddaljenjšega izmed planetov, pred nedavnim odkritega Plutona, pa je sploh brez ozračja kakor naša Luna. Med bližnjimi planeti ima Merkur tako majhno težnost, da v svojem ozračju ne more obdržati za življenje potrebnih plinov, ne glede na grozno vročino, ki vlada na njem na njegovih

solnčni strani, in še groznejši mraz na drugi strani. Venera ima gosto ozračje, ki pa sestoji večinoma iz ogljikove kisline. Za človeka je življenje v tem ozračju izključeno, morda za kakšne rastline. Razen na zemlji bi bili življenjski pogoji še najugodnejši na Marsu. Vprašanje je samo še to, ali je v njegovem ozračju dovolj kisika. Vode pa je na njem prilično dovolj in opazili so, da ima tudi takšno izmenjavo letnih časov, kakršno pozna zemlja. Seveda pa so dnevne toplotne razlike ogromne. Čez dan doseže toplota do 15 stopinj, ponoči pa pade do 50 stopinj pod ničlo. Življenje višje vrste je v takšnih razmerah pač težko verjetno.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

VAJA ŠMARSKE GASILSKE ŽUPE.

Slivnica pri Celju, septembra.

V nedeljo 9. t. m. je imela gasilska župa iz Šmarja pri Jelšah vajo za šmarski del župe v Slivnici pri Celju. Pozvala je k sodelovanju čete iz Šmarja pri Jelšah, od Sv. Vida pri Grobelnem, s Ponikve, iz Slivnice pri Celju, iz Loke pri Zumu, s Planine pri Sevnici in od Sv. Jurija ob južni železnici. Določeno je bilo, da nastane požar v vasi Sv. Urbanu pri Slivnici, ki grozi zaradi prevelike oddaljenosti vode vsej vasi. Zato se brzojavno obveste vse omenjene čete s prošnjo za pomoč. Zbiranje čet z vsem potrebnim orodjem je bilo pri Lesjakovi gostilni.

Ob določeni uri je bil dan znak z bitjem plat zvana pri cerkvi sv. Urbana. Sodelovale so vse čete s 120 člani.

Na dani znak so čete z motorkami, šest po številu, hitro sestavile verigo ter črpale vodo iz potoka pri Grasseliju. Kljub hribovitem ozemlju in veliki oddaljenosti vode od vasi je voda v 10 minutah brizgala z močnimi curki na razne zgradbe v vasi.

Zupno vajo je vodil župni tajnik g. Füst, nadzoroval pa župni starešina g. Drobne: Mnogo občinstva je z velikim zanimanjem sledilo vzorni vaji in ni varčevalo s pohvalo. Vse čete so izvrstno izvršile svojo nalogo. So pa čete šmarskega okraja tudi opremljene z izvrstnim orodjem, tako da lahko nastopijo tudi pri največjih požarih z uspehom. Posebno zanimivo je bilo gledati signaliziranje povelj od skoro kilometer oddaljenega namišljenega požarišča do vode. Tako povelj sploh ni bilo slišati in se je vaja vršila v največji tišini.

Po vaji je imel predsednik župnega samaritanskega odseka g. dr. Lorger zanimivo predavanje o prvi pomoči.

Zelo smo hvaležni župni upravi in predsednikoma samaritanskega in kulturnoprosvenega odseka g. dr. Lorgerju in sodniku g. Kokalju, da se je takoj po uveljavitvi gasilskega zakona začelo delovati v novem gasilskem duhu.

PREKMURSKI GLASNIK

PROSLAVA PETNAJSTLETNICE OSVOBOJENJA PREKMURJA.

Lendava, septembra.

V soboto in nedeljo bodo v Prekmurju slavnostni devti, ko bomo Prekmurci praznovali petnajstletnico osvobojenja. Za te slovesnosti, ki bodo v glavnem v Lendavi, tedaj na sami meji, se vrše povsod velike priprave. Sodeč po prijavah in pripravah po vseh občinah lendavskega in tudi po bližnjih občinah soboškega sreza se bo zbralo v nedeljo v Lendavi toliko narodno zavrednih ljudi, kolikor jih Lendava najbrže še ni videla.

Prireditveni odbor je izdal dva razgлася na prekmurske rojake. Prav tako so izdala razgлася tudi lendavska narodnoobrambna društva. Že to priča, koliko važnost polaga Prekmurje na pro-

slavo svojega osvobojenja in s kakšnim navdušenjem se pripravljajo na slavnostne dni. V soboto in nedeljo bo Prekmurje dostojno potrdilo svojo narodno zavest in svojo ljubezen do narodnega vladarja in domovine.

Sporod slavnosti je nasleden: V soboto ob 15. bo žalna svečanost na grobovih za Prekmurje padlih legionarjev v Murski Soboti. Na grobove bo položenih več vencov. Zvečer ob 19. bo baklada po Lendavi in nato svečana seja narodnih društev v dvorani hotela Krone. V nedeljo bo ob 6. budnica in takoj nato izkušnje za sokolski nastop. Ob četrtna na 9. bo svečan sprejem zastopnika pokrovitelja proslave Nj. Vel. kralja. Nato bo služba božja in potem se razvije po mestu sprevod, ki se ustavi pred Krono, kjer bo slavnostno zborovanje. Popoldne ob pol 15. bo sokolski nastop na letnem telovadišču in po nastopu narodna veselica.

Ob slavnostnih dneh bo v meščanski šoli Prekmurska razstava. Ministrstvo za promet je dovolilo polovično vozno ceno po železnicah.

Prekmurje vabi tudi svoje prijatelje iz ostalih krajev Slovenije, da ob tej priliki prihitijo k nam in z nami proslavijo spomin na največji in najlepši dogodek v zgodovini Prekmurja.

NAŠI NA TUJEM

Iz Gelsenkirchena (Nemčija) nam pišejo: Predsednik Društva sv. Barbare v Gelsenkirchenu gospod Anton Koncilja se je pred dnevi za stalno vrnil v domovino z vso rodbino. G. Koncilja je bil ustanovitelj in neumoren delavec našega društva, ki ga je vodil celih 26 let. Razen tega je bil, šest let podpredsednik Zveze katoliških društev in predsednik Slovenske mrliške blagajne. Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje. Kot zaveden narodnjak je vsa leta deloval za slogo med rojaki ne glede na politično prepričanje in je mnogo pripomogel k ustanovitvi Osrednje zveze jugoslovenskih narodnih delavskih društev v Nemčiji. V domovini mu želimo najprijetnejše bivanje.

Iz Herwest-Dorstena (Nemčija) nam pišejo: V nedeljo 23. t. m. priredi Jugoslovensko delavsko podporno društvo vinsko trgatav v prostorih Scheewenove gostilne. Začetek ob 4. uri popoldne. Nastopi delavni pevski odsek društva iz Erckenschwica pod vodstvom marljivega pevodnje g. Alojzija Jezernika. Prireditve se udeležita tudi, kakor sta obljubila, gg. generalni konzul in izseljenski komisar iz Düsseldorfa. Tukajšnji in bližnji rojaki prisrčno vabljeni!

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

Vsem našim prijateljem v tujini. Priporočamo, da si naroče prelepi roman «Dva človeka», ki bo najbrž prav kmalu razprodan, ker ni bil tiskan v veliki nakladi. Cena vzlic velikemu obsegu (368 strani) in elegantni vezavi ni visoka. V platno vezana stane za Nemčijo 3 marke, za Francijo in Belgijo 20 francoskih frankov, za Zedinjene države 1 in pol dolarja (prav tako za ostalo Ameriko), za Holandijo pa 2 goldinarja. Naročnike prosimo, da nam pošljejo denar v priporočenem pismu, če se bankovci ne smejo izvažati, pa ček. Takoj po prejemu denarja jim bomo knjigo poslali. Če bo v kakšnem kraju več naročnikov za knjigo, jih prosimo, da nam pošljejo denar skupaj in sporoče, na kateri naslov naj pošljemo

vse knjige. Prosimo nadalje, naj bodo naslovi natančni in razločno pisani, da ne bo na pošti neljubih pomot. Vse dopise in naročila pošljite na uredništvo «Domovine», Ljubljana, Knaflijeva ulica 5 d.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Sadna torta. Speci dan prej tole torto: Mešaj, da narase, štiri rumenjake, 10 dek sladkorja, šest dek sirovega masla, lupinico in sok pol limone. Nato primešaj 10 dek moke, sneg štirih beljakov in pol zavitka pecilnega praška. Testo zlij v pomazan tortni model in speci. Pečeno postavi na hladno. Drugi dan pa izdolbi sredino torte tako, da ti ostaneta rob in dno cela. Skuhaj prav gosto pol kile poljubnega sadja s sladkorjem, ko se malo shali, primešaj k sadju štiri liste v malo čaja namočene želatine in izdolbljeno sredico. Zdaj to previdno zmešaj in napolni v torto, vmes pa položi nekaj krljev olupljenih in posladkanih hrušk. Postavi torto na hladno, da se nadev strdi.

Dušena gnjat. Skuhaj gnjat (šunko) ali pa kak drug primeren kos prekajenega mesa. Če ima gnjat še kožo, jo odlušči in porabi za drugo jed. V kozo deni tri zrezane korenčke, eno zeleno, eno celo čebulo, v katero si nataknila šest klinčkov (žbic), na to zelenjavo položi kuhano gnjat, polij po gnjati juho, v kateri si jo kuhala, in tri žlice rdečega vina. Nato kozo pokrij, postavi v pečico in tako duši gnjat pol ure, med tem jo pa s sokom pridno polivaj, kakor da pečeš pečenko. Gnjat mora biti tako zapečena kakor navadna pečenka. Sok naj se poduši. Ko vzameš pečeno gnjat iz soka, jo zreži na lepe kose, sok pa začini z malo juhanove dišave. Gnjat naloži na primeren krožnik, okoli obloži z zelenjavo, ki se je dušila pri gnjati, obloži še s kuhanim krompirjem in polij po vrhu še s sokom. Zraven lahko daš vsako prikuho in salato.

Golobi s paradižniki. Golobe očisti, jih napolni in pretakni s slanino. Dobro zrele paradižnike večkrat prebodi z vilicami ali iglo in jih nadevaj v golobe. Porabi po velikosti enega ali dva paradižnika na goloba. Razbeli narezano slanino, prepraži še malo čebule, potem položi golobe na slanino in jih najprej pokrite duši in pridno polivaj, šele čez čas pa jih postavi v pečico, da se lepo zapečejo. Pečene golobe razreži, polij s sokom in daj na mizo. Zraven lahko daš dušen riž, valjance, makarone ali slično. Tudi solato lahko daš zraven ali pa kisle kumarice. Na ta način lahko pripraviš domače ali pa divje golobe in tudi grlice.

Zrezki z gobami in krompirjem. Vzemi kos pljučne pečenke, odstrani vse kožice in loj ter zreži na zrezke. Zrezke potolci, osoli in popopraj ter jih tako pripravljene pusti, da se razsole. Eno merico jurčkov očisti, zreži in popari, odcedi in jih enkrat prevri v slani vodi. Nato jih dobro odcedi. Olupi nekaj krompirjev in zreži na plošče. Zdaj v kozo razbeli malo narezane slanine in masti, položi zrezke na mast, naloži toliko krompirja, da je meso pokrito, po krompirju pa nadevaj prekuhanih jurčkov in po jurčkih naloži spet krompir. Po vrhu polij osminko litra kisle smetane in pokapaj z mastjo ali pa položi nekaj koščkov sirovega masla, nato pa speci v pečici. Ko je krompir mehak, je jed gotova. Daš v isti posodi s solato na mizo.

Sadni kipnik. Vzemi dobro zrele hruške, jabolka ali grozdje (pač po okusu in volji gospodinje). Jabolka ali hruške olup in zreži na tanke listke, jih dobro posladkaj in pokapaj tudi malo z rumom. Tako pripravljeno naj stoji vsaj pol ure. Zdaj pa dobro zmešaj, da narase: sedem dek sirovega masla, osem dek sladkorja in šest rumenjakov, potem primešaj pet dek zmletih, olupljenih mandeljnov, ščep cimeta, trd sneg šestih beljakov in dve žlici moke. Kozo ali nepre-

gorljivo skledo dobro namaži, posuj z drobtinami in zlij polovico testa noter, ga razravnaj, nadevaj s pripravljenim sadjem, polij še drugo polovico testa po sadju, razravnaj in speci. Pečeno posuj z vanilijevim sladkorjem in daj hitro v isti posodi na mizo.

Praktični nasveti

Kako napravimo vrv za perilo trpežnejšo. Kar dar nam dež vrv za perilo zmoči in se vrv potem ni dobro posušila, kaj rada sprhni. Da temu odpomoremo, jo impregniramo na zelo enostaven način. Namočimo namreč eno ploščo mizarskega kleja (lima) za dva dni v dveh litrih mrzle vode. Čez dva dni postavimo lonec na štedilnik in klej počasi in mešaje segrejemo, da se raztopi. Samo paziti moramo pri tem, da se ne prismoči. Ko se je klej v vodi raztopil, položimo v to tekočino vrv za perilo in naj se namaka nekaj ur, da se do dobrega napije klejeve vode. Zdaj pa raztopimo še 10 dek galuna (dobiš v drogeriji), ga zavremo v dveh litrih vode, položimo v to tekočino odcejeno vrv in jo namakamo do drugega dne. Drugi dan vrv ocedimo in jo napnemo kje na prostem ali pa na podstrešju, da se popolnoma posuši. Tako impregnirana vrv je zelo trpežna tudi tedaj, če mokro perilo, posebno pozimi, več dni na njej visi, ne povzroča grdih rjavih madežev na perilu, ker se je namreč voda nič ne prime. Sploh je priporočljivo vrv za perilo vedno naviti na nalašč za to pripravljeno desko. Vrv se na deski vedno dobro posuši in ne prhni. V klopčič zvita vrv se pa v sredini ne more posušiti in se tudi pri navijanju vedno bolj zvija in tako trga. Desko si lahko vsaka gospodinja sama izreže, in sicer naj bo deska dolga 40 do 50 cm; na vsakem koncu jo malo izrežemo, da nam vrv ne uhaja, ko jo navijamo. V enem oglu deske zavrtamo majhno luknjico, potegnemo drobno vrvičko skozi in jo zavežemo, da potem desko z vrvjo lahko obesimo na suh prostor.

Nogavice raztegni, dokler so še mokre, da ti bodo dovolj velike, ker se pri pranju rade skrčijo. Posebno je volnene nogavice. Ako raztegneš suhe nogavice, se rade strgajo, pa tugi raztegniti se ne dajo. Nogavič nikoli ne likaj, ker jim to škoduje.

Jeklene predmete, ki so zarjaveli, osnažimo takole: Najprej jih namažemo z oljem in pustimo tako namazane nekaj časa, potem jih zbršemo in zdrgnemo s krpo, nekoliko vlažno od petroleja. Če je pa jeklo mestoma že preveč izjedeno od rje, namažimo dotična mesta z zmesjo žvepla in olja in zdrgnemo čez nekaj časa z mehkim usnjem.

Lakaste čevlje nadržemo z beljakom, ga pustimo, da se nekoliko vzele in potem čevlje zdrgnemo z mehko krpo. Lahko pa tudi umijemo lakaste čevlje z mlačnim mlekom in zdrgnemo z mehko krpo. Ali pa jih namažemo z vasilinom, denemo na kopito in ko se je vasilin vzel v usnje, čevlje dobro zbršemo.

Madeže od olja, ki se rabi za avtomobile in kolesa, spraviš iz volnenih nogavic, in drugih volnenih reči s tem, da jih osnažiš s čistim terpentinom, nato pa dobro namiliš, zmenčaš in izpereš v topli vodi.

Gobo za umivanje je treba večkrat očistiti. Položi jo za nekaj časa v slano vodo, nato pa jo v mlačni vodi dobro izperi.

Madeže od črnila spraviš iz mize ali drugega pohištva, ako ga zdrgneš z mešanico lanenega olja in kisa (vsakega na pol). Namaži s to tekočino madež večkrat in dobro drgni s krpicco, nato zbrši, odnosno zglaži še s čisto suho krpo.

Vrtno mize, stole in klopi je treba prepleskati z barvo, najbolje s sivo, ker zelena barva preveč obledi na solncu. Posebno zdaj je čas za to, ko jih bomo spravili čez zimo na suh prostor. Če pa jih nočemo pobarvati, jih dobro očistimo in namažemo z navadnim lesnim karbolinejem, ki smo mu primešali en del lanenega olja. Karbolinej se vleže v les in ga varuje trohnobe. Pa tudi barvo dobi s karbolinejem prepleskani les lepo rjavkastorumen.

ZANIMIVOSTI

× **Moški, ki imajo srečo pri ženskah.** Med sleparji je vedno več takih, ki love na limanice dekleta ali vdove pod pretvezo, da jih prepeljejo v srečen zakonski stan. Čim hujša je gospodarska stiska, tem lažje poslujejo taki sleparji. Berlinski policiji se je prijavilo zadnje čase nad 100 osleparjenih žensk. Zanimivo je, da taki moški večinoma niso mladi, pa tudi ne lepi ali brihtni. Takih bi se ženske bale in bi ne verjele, da mislijo z ženitvijo resno. Znajo samo sladko govoriti z naivnimi ženskami, ki jim z redkimi izjemami tudi nasedejo. Začno navadno s tem, da so že siti življenja kot samci, da hrepene po toplem domačem ognjišču in ljubečem srcu. Najraje nastopajo kot zdravniki, uradniki, trgovci, trgovski potniki itd. V začetku se kažejo kavalirje in na vse načine si prizadevajo, da bi čimprej sklenili zakonsko zvezo. V rokah imajo polno dokumentov, legitimacij in potrdil o svojem premoženju, ki ga je pa treba izpopolniti, da bi naraslo na okroglega četrta ali pol milijona. Kar manjka, naj bi dodala nevesta. Med najspretnjšimi sleparji v Berlinu je 59letni mož, ki ni niti lep, niti inteligent, pa je vendar zaslužil pri naivnih ženskah samo v juliju okrog pol milijona v našem denarju. Drugi zopet poslujejo po kopaljskih, kjer love na limanice vdove. Berlinska policija poroča, da se zglašajo vsako leto v njenih uradih okrog 6000 osleparjenih žensk. Mnoge se pa niti ne obrnejo na policijo, ker jih je sram.

× **Letos imamo leto prirodnih nezgod.** Najhujša je zadela Ameriko, kjer je strahotna suša uničila kmetovalcem vso letino, zahtevala je pa tudi mnogo človeških žrtev in pokončala velik del živine, ker ni bilo vode. Farmarji imajo samo pri žitu milijardno škodo, kar čutita seveda tudi industrija in vse gospodarsko življenje. Ameriška vlada je dala prizadetim kmetovalcem že 525 milijona dolarjev podpore, kar pa še daleč ne bo moglo kriti škode. Vlada je hitro priskočila prizadetim krajem na pomoč. Mnogo živine so prepeljali po železnici s severa na jug, kjer je bilo več trave in vode. Cele vasi so se preselile v kraje, kjer suša ni tako pritiskala. Često so prepeljali vođe v tankih in drugih posodah iz daljave, da so napolnili izsušena jezera. Vročina v Južni in Severni Dakoti, Nebraska, Jowi, Kansasu, Wisconsinu in Minnesoti je že pritiskala od začetka pomladi in nepretrgano do konca poletja. Reke in jezera so se posušila, padavine so bile neznatne. Potem so pa pridivljali še peščeni viharji, ki so izpremenili rodovitno zemljo v puščavo. Polja in sadne vrtove so povsem uničili in ljudje se boje, da te zemlje ne bodo mogli več obdelovati. Vlada je sklenila pogodbiti vso zemljo preko Dakote tja do kanadske meje in globoko v Texas. Gozdovi naj bi zadržali pesek. Pa tudi v drugih državah so napravile prirodne nezgode veliko škodo. V Angliji se je pomladi vse žito posušilo. Samo v nekaterih krajih so prišle po silni vročini nevihte, ki so pa pokončale še to, kar je bilo ostalo. Tudi Nemčija, Italija in balkanske države so hudo prizadete. Tako pomagajo svetovni gospodarski stiski še prirodne nesreče potiskati življenje navzdol.

× **Največji človek na svetu.** V Pekingju se je te dni razkazoval neki človek, ki se smatra za največjega na svetu. To je Korejec Čin-Fukuej, ki šteje 29 let, a je visok 2 m in 74 cm. Ta goljat, ki namerava kreniti okrog sveta in se razkazovati radovednemu svetu, je dal že mnogo povodov za prepir med ameriški in francoski menezarji, ki ga hočejo vzeti za atrakcije svoje menezarije. Korejec pa pravi, da bo rajši sam spravljal v žep vstopnino za svoje nastope, kakor pa da bi jo delil z raznimi spekulantskimi menezarji.

× **Deset tisoč let stara pečenka.** Nedavno se je vrnila v Stockholm družba, ki se je dalje časa mudila v severni Sibiriji pod vodstvom profesorja Lindbergha. Ta družba je našla v bližini

Tajge ostanke mamuta, ki so bili izredno dobro ohranjeni, ker so pač ležali pod težkimi grmadami ledu. Kos mesa, pokretega z letom, je prinesla družba s seboj v Stockholm. Zdravniki so dokazali, da je meso užitno. Na čast družbi je bila prirejena slavnostna pojedina, na kateri so jedli povabljeni tudi prastaro mamutovo meso. Oni, ki so ga poskusili, so izjavili, da je zelo tečno.

× **Kobilice so ju zadušile.** Iz Angole v Zahodni Afriki sporočajo o čudni smrtni nesreči, ki je zadela dva tamošnja otroka. Argolo so obiskale pred kratkim velikanske jate kobilic in dva otroka se nista pravočasno umaknila kakih 80 do 100 kilometrov dolgi jati kobilic. Milijoni in milijoni kobilic so padli na otroka, ki sta se pod žuželkami zadušila. Tamošnji prebivalci dobro poznajo nevarne kobilice in kadarkoli zapazijo, da se bližajo jate teh škodljivcev, beže v svoje kočje in zadela tudi najmanjše odprtine v njih. Kobilice požro sicer vse zelenjave, vendar odlete hitro naprej, tako da se prebivalcem v kočah ne zgodi nič hudega.

× **Svatba na Filipinih.** Zapadna prosveta, ki skoraj že 300 let vpliva na Filipine, nima še nobenega vpliva na poročne obrede filipinskih mohamedov. Ti se poročajo še vedno po istih obredih kakor pred 300 leti. Ko zahrepeni mladenič iz morovskega plemena po družici, gre iskat nevesto. Ko najde dekle, ki mu ustreza, se nastani blizu njenega bivališča. Začne jo snubiti, dokler se njeno srce ne omeha, odnosno, dokler se ne prepriča, da ga ne mara. Večkrat traja to več mesecev. Da postane njegovo hrepenenje še ognjevitejše, mu dekle tu in tam dovoli izraziti čustva v različnih oblikah. Ko poklekne pred njo in ji začne v otožnih pesmih izražati svoje hrepenenje, ga poizkusi dekle odvrniti od namere, da bi jo vzel za ženo. Ko nevesta končno pritrdi, stopi na mesto snubljenja vprašanje, koliko bo ženin za nevesto plačal. Nevesta sama se pogaja za odkupnino, ki je odvisna od gospodarskega položaja ženina in ki se plača ali v gotovini ali pa v blagu. Ta čas se mudi ženin še vedno pri svoji izvoljenki in ko je ugodno rešeno tudi vprašanje odkupnine, se mora pobrigati za ženske potrebe, za puder, perilo, obleko in drugo. To traja spet nekaj tednov. Šele potem pridejo na vrsto priprave za svatbo. Ženina okopljajo v vodi, da se očisti ljubezni do drugih žensk, ki jih je ljubil prej. Kakor preroben in nedolžno dekle mora stopiti mladenič v zakon. Med pokanjem možnarjev se začne poročna svečanost. Prebivalci naselbine se zberó okrog zaročencev in ženin zapleše bojni ples pred svojo globoko zastrito nevesto. Kar se začuje iz nevestinih ust pretresljiv krik, tožba na usodo. S tem je poročni obred končan, fant in dekle sta poročena.

× **Prazne konzervne škatlice kot denar.** Dan za dnem se piše in govori o hudi gospodarski stiski, vendar so pa na svetu še kraji, kjer je ljudje ne čutijo, kjer teče življenje še vedno brez križev in težav. Ti kraji so v Afriki, kjer žive še divji narodi. Angleški raziskovalec West je odkril tak rajski kotiček. Mož je kar strmel nad nespretnimi trgovci v onih krajih, ki nimajo nikakega trgovinskega smisla. Kravo dobiš za 10 šilingov ali pa še ceneje. Evropci plačujejo blago z denarjem, če pa kupuje domačin, plača blago z domačo valuto, namreč s praznimi konzervnimi škatlicami. Kdor hoče preživeti v teh krajih prijetne počitnice, piše West, naj vzame s seboj mnogo raznih konzervnih škatlic. Če bi mu mogli sorodniki poslati vsak mesec vsaj tucat takih škatlic, bi lahko do smrti brezskrbno živel med divjaki.

× **40 sodov alkohola.** Na kanadski obali pri Arсандu so ribiči zagledali množico velikih sodov, ki so plavali po Atlantskem oceanu. Z veseljem so jih šli loviti namesto rib. Še večje pa je bilo njih veselje, ko so spoznali, da so sodi, katerih so dobili štirideset, polni najboljših kapljice, vina in žganih pijač. Vse kaže, da so našli blago, ki so ga tihotapci hoteli vtihotapiti v Zedinjene države, ko je bila prohibicija še v veljavi. Bržčas

Čevlji

Din 19.— 21.— otroški
Din 28.— 33.— dekliski
Din 55.— 66.— fantovski
Din 66.— 89.— ženski
Din 66.— 80.— moški

Snežni čevlji

Din 24.— otroški in dekliski
Din 30.— 34.— 38.— ženski.

Gorski čevlji od Din 145.— dalje.

Trgovski dom
Sternecki
Tovarna perila in oblek

Celje št. 97

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, katerega dobite zastonj. Kar ne ustreza, se zamenja ali vrne denar.

so jih presenetili nadzorni organi in tihotapci so sode pometali v morje.

× **Sloni so se prestrašili miši.** V neki menezariji so se nedavno ponoči splašili sloni. Zlasti največja njih se nista dala umiriti. Stražarji izpočetka niso mogli ugotoviti, kaj jim je. Slona sta na moč trobila kakor nora, rožljala z verigami, ki sta jih imela, lomila težke šatorske kole kot vžigalice; sploh sta se vedla, pravi poročilo, kakor se dobro vzgojenemu slonu ne pristojta. Naposled so dognali, da so miši spravile slone v tak strah.

× **Večna ura.** Neki berlinski urar je razstavil uro, ki se sama navija, oziroma, ki jo navijajo toplotne razlike. Ta moderni način temelji na cevi, ki je zapognjena v obliki črke U in ki vsebuje malenkost živega srebra. Živo srebro se v toploti dviga in v hladu niža, to dejstvo pa je urar umno izkoristil s tem, da je cev zvezal s posebno občutljivo tehtnico. Kadar se živo srebro stisne, se ena stran tehtnice zniža, kadar se živo srebro dviga, pade tehtnica na drugi strani. S tem doseže nihalno gibanje cevi, ki se z zobčastim kolesom prenese na kolesce ure. Zadoštuje toplotna razlika ene stopinje, da se ura na ta način navija za nadaljnjih 120 ur. Takšne malenkostne razlike nastopajo vsako uro, zato se novi način nikoli ne ustavi razen tedaj, ko se osi koles izrabijo ali se jim olje posuši in konec je večno obratujočega stroja.

× **Tudi počasi ni dobro.** Vodja chichaške policije je pozval svoje uradnike, naj započno boj tudi proti avtomobilistom, ki vozijo prepočasi. V nekem razgovoru je dejal: «Voznik, ki je v avtu preveč zatopljen v svoje misli ali pa s kom govori in zato prepočasi vozi, moti cestni promet in ga ograža prav tako kakor tisti, ki vozi prehitro. Žal nimamo pravice, da bi takšne vozače aretirali, a jih bomo že prisili, da bodo vozili v redu.» Redna hitrost je na chichaških ulicah 59 km na uro.

× **Taborišča za berače.** Dunajska policija prireja v zadnjem času posebne love na poklicne berače. Nje pozornost je naperjena zlasti proti beraškemu naraščanju, ki postaja od dne do dne

obilnejši. Berače bodo v bodoče pošiljali v posebna taborišča, kjer se bodo morali zdravi delomržeži privaditi poštenega dela.

× Čeljuskin št. 2. V leningrajski ladjedelnici so začeli graditi nov ruski ledolomilec, ki ga bodo krstili za «Čeljuskina št. 2». Ta ladja bo posebno trdno zgrajena, ker je namenjena za vožnjo po Behringovem prelivu. Poročila pravijo, da bo novi ledolomilec trikrat večji od «Krasina». Na njem bo tudi prostora za dve letali za polarne polete. V načrtu je, da se novi Čeljuskin izroči prometu že februarja 1935., in sicer v Arhangel-sku. Ladja bo rabila raziskovalcem za proučavanje morske poti med Sibirijo in Alasko v poletnih mesecih. Zanimivo je, da bo imel novi Čeljuskin na svoji prvi vožnji isto posadko, kakor jo je imel stari ledolomilec istega imena na svoji usodni vožnji, s katere se ni vrnil. Ekspedicijo, ki bo trajala najmanj dve leti, bo vodil profesor Šmit.

× Za milijone zavarovan nos. Iz Meke je prišel v London znani arabski bogataš šejk Jelal Quarishi, ki si je izbral za cilj življenja zbiranje redkih in dragih parfumov (dišav). Mož ima tako sijajno razvit vonj, da takoj spozna, kako je sestavljen parfum in v kakšnem razmerju so zmešane v njem poedine snovi. Zato ni čuda, da zelo visoko ceni svoj nos, ki ga je dal temu primerno zavarovati v Londonu za 30.000 funtov šterlingov, kar je celo bogastvo. Šejk je zelo bogat in zato lahko potuje po svetu ter zbira najdragocenejše parfume. Zbrane ima že iz vseh delov sveta in vseh vekov. Najdragocenejši parfum v njegovi bogati zbirki je nad 4000 let stari parfum iz znamenite Tutankhamnove grobnice. Šejk vidi v svojem nosu najboljšega pomočnika pri zbiranju dragocenih parfumov in zato ni čuda, da ga je tako visoko zavaroval.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 23. do 30. septembra:

Nedelja, 23. septembra: 7.30: plošče; 7.45: telovadba; 8.15: poročila; 8.25: plošče; 9.00: versko predavanje; 9.20: prenos iz trnovske cerkve; 10.00: Denarne in finančne težkoče (dr. Mihalek); 10.20: vesela reproducirana glasba; 10.40: radijski orkester, vmes pojeta dueta Neratova in Mišičeva; 11.40: mladinska ura (Cirila Medvedova); 12.00: čas, radijski orkester; 16.00: Trgatev grozdja in vrenje mošta (inž. Goriup); 16.30: pevski zbor iz St. Jurija pri Grosupljem, vmes harmonika solo (Jenko); 17.30: plošče; 20.00: Franjo Supilo in njegovo delo; 20.20: vokalni koncert Draga Burgerja, vmes radijski orkester; 21.30: kitara solo (Antonovič); 22.00: čas, poročila, jedilni list; 22.15: radijski orkester.

Ponedeljek, 24. septembra: 12.15: plošče; 12.50 poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: Ljubljanski otroci na počitnicah (Drago Kosem); 18.20: radijski orkester, vmes plošče; 19.30 telesna vgoja naroda; 19.50: čas, jedilni list; 20.00 prenos operete «Werther» (Massenet) iz Zagreba, v odmoru čas in poročila.

Torek, 25. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: Gundulič in njegov Osman (Hubert Marjanovič); 18.20: mladinske pesmi poje Vanda Zihlerlova; 19.00: otroški kotiček: Saška Kovačičeva in Janez Brdajs; 19.30: plošče za deco; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: jugoslovenska umetnost; 20.20: samospevi Mire Gnušove, vmes mandolinistični kvartet «Erika»; 21.30: radijski orkester, vmes čas in poročila; 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 26. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00 Same vesele (Valo Bratina); 18.20: plošče; 18.40: Preko kamniških planin (Janežič Borut); 19.00: plošče; 19.30: Jugoslovenska ženska udruženja; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 27. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: literarna ura: Knjižni pregled (Ludovik Mrzel); 18.20: pogovor s poslušalci; 18.50: plošče po željah; 19.30: Ljubomir Nenadović in Simon Matavulj; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, lahka glasba (r. o.).

Petek, 28. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: Po škofjeloškem gospodarstvu (Ante Gaber); 18.20: radijski orkester; 19.00: Fran Levstik; 19.20: Zgodovina slovenske glasbe (Zorko Prelovec); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: pevski dueti (Popova in Golovin), vmes mandolinistični kvartet; 21.00: Schumann: Karnevalska suita (plošče); 21.30: čas, poročila; 21.50: mandolinistični kvartet; 22.15: radijski orkester.

Sobota, 29. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: radijski orkester; 18.30: zabavno predavanje: Moj Švejk (Josip Daneš); 18.50: plošče; 19.00: Stepan Mokranjac; 19.20: zunanji politični pregled (dr. Jug); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: slovenske narodne s spremljevanjem orkestra, vmes radijski orkester; 22.00: čas, poročila, harmonika solo (Kokalj).

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V trgovini.

Motovilec kupuje hlače. Ko je nekaj časa menal blago, je vprašal prodajalca: «Ali so res iz čiste volne?»

Prodajalec: Veste, nočem vas varati, gumbi niso iz volne.»

Vsa pota držijo v Rim.

Na stražnico privlečejo dva pijanca. «Kaj te je privedlo tako daleč?» vpraša komisar prvega.

«Nesrečna ljubezen, gospod komisar.»

«Kaj pa tebe?» vpraša komisar drugega.

«Srečna ljubezen. Moja nevesta ima vinotoč.»

V gledališču.

Žena: «Zakaj se pa cmeriš, saj sva prišla gledat veseloigro!»

Mož: «Hudo mi je za denar, ki sem ga plačal za vstopnico.»

Vzrok.

A: «Ali si opazil, da je avtomobilskih nesreč razmeroma več kakor železniških?»

B: «Seveda, toda ali si kdaj videl, da bi strojevodja objel kurjača čez pas?»

Kaj je potrebno.

Gost: «Jutri zjutraj pojdem na Triglav. Kaj mislite, gospod krčmar, kakšne priprave so potrebne?»

Krčmar: «No, izvolite poravnati svoj račun, preden greste...»

Otrok.

Služkinja je odpovedala službo zaradi možitve. Gospodarjev sinček ji reče pri slovesu: «Kadar boš zapustila moža, pa lahko spet prideš k nam v službo!»

Navada.

Mohovt je imel psa, ki je ležal vedno pri njegovih nogah. Kadar ga je pes popadel za hlačnico, mu je vrgel kost. Zgodilo pa se je, da so Mohovta na pojedini posadili poleg odlične gospe, ki je izkušala priti z njim v razgovor.

Naposled ga je prijela za rokav, mèneč, da ga bo s tem spravila iz ravnotežja. Mohovt pa je tedaj vzel s krožnika kost, jo vrgel na tla in rekel: «Tukaj imaš, kar nesi jo pred vrata in jo glodaj.»

Preveč žensk.

Mož: «Danes pa pišejo listi o tebi.»

Žena: «O meni pišejo? Kaj pa pravijo?»

Mož: «Da je na svetu preveč žensk.»

Previdnost.

Zakonca se pripravljata na počitnice in najeto imata sobo v hotelu.

«Povej mi, možiček,» pravi žena, «zakaj jemlješ s seboj rešilni pas.»

«Zato, ker je v prospektu napisano, da je v vseh sobah tekoča voda.»

Resnico je govoril.

Vera: «Ko sem Branku obljubila, da ga vzamem, je dejal, da je v sedmih nebesih.»

Draga: «Saj je govoril resnico. Ti si namreč njegova sedma nevesta.»

Listnica uredništva

Sv. Miklavž. Pozabili ste navesti vas, v kateri je gorelo. Pošljite dopis, ki bo imel žig gasilnega društva.

Na pljučih bolni!

Več tisočev ozdravljenih. Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja, ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kašelj po-nehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnenje konča bolezen.

Resni možje zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej počnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

Povsem zastonj dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno odpošiljanje samo

10.000 komadov, pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.

Zbiralno poštno mesto:

GEORG FULGNER
BERLIN-NEUKÖLN
Ringbahnstrasse 24, Abt. 491

MALI OGLASI

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar. **A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.**

Krajevne zastopnike

išče zavarovalnica proti proviziji in mesečni plačl. Ponudbe na upravo lista pod «Zasluzek». 207

Prodajamo na obročna odplačila švedske posnemalnice za mleko in brzoparilnice za krmo.

Sprejmemo potnike. «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Pletilne stroje prodaja na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

219

Hlapec,

vajen vseh kmečkih del, trezen, pošten, od 35 do 40 let star, dobi takoj službo na manjšem kmečkem posestvu na Gorenjskem: Ponudbe pod «Trezen» sprejema uprava «Domovine».

220

Manjši valjni mlin

in posestvo z vsem inventarjem v bližini Sv. Pavla v Savinjski dolini pod ugodnimi plačilnimi pogoji za ceno 85.000 Din naprodaj. Naslov se izve v vseh poslovalnicah «Domovine».